

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับ บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครูช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ครั้งนี้ มีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. บทบาทผู้บริหาร โรงเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษา
2. การทำวิจัยในชั้นเรียน
3. บทบาทของครูกับการวิจัยในชั้นเรียน
4. บทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษา

1. ประเภทของบทบาทผู้บริหารโรงเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษา

ประเภทของบทบาทผู้บริหารโรงเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษา ได้มีนักวิชาการ ไว้ ดังนี้

1.1 บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่สำคัญไว้ 17 บทบาท คือ (Kerlinger. 1994 : 17-18)

1.1.1 เป็นผู้กำหนดทิศทาง โดยเป็นผู้กำหนด นโยบาย แนวทางการ ดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

1.1.2 เป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ หมายถึง การเป็นผู้นำในภารกิจ ด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.1.3 เป็นนักวางแผน เป็นผู้วางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ร่วมกับ คณะกรรมการสถานศึกษา

1.1.4 เป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้กำหนดและตัดสินใจในการจัดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษา

1.1.5 เป็นนักจัดองค์การ เป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารในสถานศึกษา

1.1.6 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการมุ่งใจในการทำงาน

1.1.7 เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา

1.1.8 เป็นผู้สื่อสารเป็นผู้ที่บุคลากรในสถานศึกษาคิดต่อและประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกในสถานศึกษา

1.1.9 เป็นผู้แก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลและกลุ่มภายในสถานศึกษา

1.1.10 เป็นผู้แก้ปัญหาต่าง ๆ ของสถานศึกษา

1.1.11 เป็นผู้จัดระบบงานและการพัฒนาสถานศึกษา

1.1.12 เป็นผู้บริหารการเรียนการสอนด้วยการเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา

1.1.13 เป็นผู้บริหารบุคคลในการสรรหาคัดเลือก รักษา และพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา

1.1.14 เป็นผู้บริหารทรัพยากรทั้งทรัพย์สิน สิ่งของ และบุคคลมาทำให้เกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพ

1.1.15 เป็นผู้ประเมินผลการทำงาน และโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงาน

1.1.16 เป็นประธานในพิธีทางการจัดงานและพิธีการต่าง ๆ ของหน่วยงานทั้งในและนอกสถานศึกษา

1.1.17 เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก การประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงาน รวมทั้งให้บริการด้านวิชาการแก่หน่วยงานอื่น ๆ

1.2 บทบาทหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนที่สำคัญเพิ่มเติมใน 6 บทบาท คือ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2545 : 10-11)

1.2.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมายของโรงเรียน

1.2.2 การจัดกิจกรรมในการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2.3 การนำการปฏิบัติงานของบุคคลในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

1.2.4 การสร้างขวัญ กำลังใจ และสร้างความสุขในการทำงานให้กับ

คณะครู

1.2.5 การสร้างความร่วมมือให้คณะครูให้บริการแก่ชุมชน

1.2.6 การจัดหาทรัพยากรและควบคุมกำกับติดตามบุคลากรให้ใช้

ทรัพยากรเป็น ไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทดังนี้ บทบาทในการพัฒนาบุคลากร บทบาทในการประสานงาน บทบาทในการสร้างขวัญและกำลังใจ บทบาทในการจัดหาทรัพยากร ผู้วิจัยมีความเห็นว่า บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนทุกบทบาทมีความสำคัญและสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน เพราะผู้บริหารที่ดีจะต้องรู้จักบริหารงาน บริหารคน บริหารเวลา และบริหารการจัดการ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการศึกษาคุณภาพนักเรียน

บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการศึกษาคุณภาพนักเรียน สามารถแสดงบทบาทได้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายคนกล่าวถึงไว้ดังนี้

จิรพันธ์ ไตรทิพจรัส (2543 : 66-68) ได้กล่าวถึง บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปการศึกษาคุณภาพนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รักเพื่อนมนุษย์ รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีจิตใจเป็นสาธารณะ

นอกจากนี้บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วยเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 19)

- 2.1 การเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 2.2 การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม
- 2.3 การเป็นผู้อำนวยความสะดวก
- 2.4 การประสานความสัมพันธ์
- 2.5 การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร
- 2.6 การสร้างแรงจูงใจ
- 2.7 การประเมินผล
- 2.8 การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา

2.9 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

2.10 การส่งเสริมเทคโนโลยี

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนของผู้วิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ ประสานงานกับชุมชนและหน่วยงาน ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนางาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า บทบาทผู้บริหารทุกบทบาทมีความสัมพันธ์กัน และเป็นส่วนช่วยในการพัฒนางานในสถานศึกษา

3. กระบวนการพัฒนาครู

การพัฒนาครูเน้นกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม ความสามารถของครู ตลอดจนให้แนวคิดใหม่ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพดีขึ้น และส่งผลให้สถานศึกษามีผลผลิตและประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อให้ครูได้รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ ให้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีโอกาสปรับปรุงตนเอง (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2544 : 133) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 7 ครู และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคคลทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 30)

3.1 กระบวนการพัฒนาเพื่อให้ครูมีความมุ่งมั่นที่จะจัดการศึกษาให้ความรู้ โดยกระทรวงศึกษาได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นการประกันคุณภาพการศึกษา ที่มุ่งพัฒนาบุคลากรที่ยึดตามมาตรฐานวิชาชีพครู สมรรถภาพที่จำเป็น และเน้นการพัฒนาควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานจริง ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 4-7)

3.1.1 การสำรวจข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและ เชิงคุณภาพว่าบุคลากรแต่ละประเภทยังมีจุดอ่อนที่จะต้องได้รับการพัฒนาในเรื่องใด ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) แก้ไข พ.ศ. 2545 คือ เรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา วิธีการกำหนดของหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการวัดผลและการประเมินผล

3.1.2 จัดประชุมอบรมบุคลากรเฉพาะกลุ่ม เฉพาะเรื่อง หรือสมรรถภาพ
ที่สำเร็จแล้วว่าเป็นจุดที่ต้องได้รับการพัฒนา

3.2 กระบวนการที่ดีควรมีกิจกรรมเพื่อพัฒนาครู ดังนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.
2544 : 133)

3.2.1 การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้

3.2.2 การประชุมสัมมนา

3.2.3 การศึกษาเฉพาะเรื่อง

3.2.4 การสาธิตงานและการสอน

3.2.5 การศึกษาดูงานนอกสถานที่

3.2.6 การศึกษาต่อ

3.3 การพัฒนาครูควรตรงตามต้องการจำเป็น มีความทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยมี
3 ตัวบ่งชี้ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 77)

ตัวบ่งชี้ที่ 1 จัดให้มีการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการทำงาน
ได้แก่ บุคลากรตามความต้องการ ความจำเป็นทั้งระยะสั้น และระยะยาว

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ส่งเสริมบุคลากรให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และมีคุณธรรม
แนวทางการดำเนินการ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 สนับสนุนด้านงบประมาณ สื่อ และวิธีการ โดยตรงสู่โรงเรียน
เพื่อเป็นปัจจัยนำความสำเร็จในการพัฒนาบุคลากร โดยชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนตรวจสอบ
และยกย่องศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

สรุปว่า การพัฒนาครูตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา เป็นกระบวนการเพิ่มพูน
ความรู้ ความชำนาญ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และความสามารถของครู ซึ่งจะนำมาสู่คุณภาพ
ของผู้เรียนสูงสุดตามมา ด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้
การประชุมสัมมนา การศึกษาเฉพาะเรื่อง การสาธิตงานและการสอน การศึกษาดูงานนอก
สถานที่ และการศึกษาต่อ

การทำวิจัยในชั้นเรียน

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนนั้นควรดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของครู โดยครู
เป็นทั้งผู้ทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ ซึ่งมีนักวิชาการให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

ทัศนาศาสตร์ (2543 : 72-73) ได้อธิบายความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่าหมายถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งเขียนเป็นคำกว้าง ๆ ในบางครั้ง ถ้าผู้เขียนต้องการระบุให้เจาะลงไปว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการ
2. การวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) เป็นการเน้นสถานที่ที่ทำวิจัยว่าเกิดขึ้นในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน
3. การวิจัยครู (Teacher Research) ต้องเน้นว่าผู้ทำวิจัยคือครู ซึ่งไม่บอกว่าทำวิจัยที่ไหนแต่ชี้เป็นนัย ๆ ว่าทำวิจัยในชั้นเรียน
4. การแสวงหาความรู้โดยตัวครูเองเป็นผู้สะท้อนผล (Self-reflective Inquiry) การสะท้อนผลเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งของการวิจัยในชั้นเรียน
5. การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ระบุชัดเจนว่าเป็นการวิจัยปฏิบัติการและทำในชั้นเรียน

กรมสามัญศึกษา (2545 : 4) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน คือ การพัฒนาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม เกิดประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพสูงสุดในชั้นเรียน

ชาติรี เกิดธรรม (2545 : 12-13) ได้ให้ความหมายการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการพัฒนาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพที่สุดในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน โดยอาศัยวิธีการที่น่าเชื่อถือได้เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน

แดนสวรรค์ สุขทน (2546 : 2) ได้สรุปความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน คือ การศึกษาค้นคว้า การหาคำตอบ การหาความรู้ในสิ่งที่ยังไม่รู้หรือการแก้ปัญหา ตอบปัญหา โดยวิธีการที่เป็นระบบและน่าเชื่อถือได้ หรือใช้ระเบียบการทางวิทยาศาสตร์ คือ กำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล ที่กระทำในระดับชั้นเรียนหรือปัญหาภาพรวมของสถานศึกษา

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาร (2546 : 16) ได้ให้ความหมาย การวิจัยในชั้นเรียน คือ การพัฒนาการเรียนการสอนตั้งแต่การกำหนดปัญหา ทฤษฎีหรือหลักวิชาการ กระบวนการแก้ไขหรือพัฒนา ผลการพัฒนา และข้อเสนอแนะเพื่อการเรียนการสอนที่ยั่งยืน โดยครู ของครู เพื่อครู และสำหรับครู

พิมพันธ์ เชนะคุปต์ (2547 : 54) ได้กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยประเภทปฏิบัติการ (Action Research) คือ การวิจัยมีเป้าหมายเพื่อนำผลไปใช้ปฏิบัติงานจริง โดยครูเป็นผู้ทำการวิจัย เรียกว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR) หรือการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research : CR) การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเพื่อนำผลไปพัฒนา และถ้าพบข้อบกพร่องก็ทำการวิจัยและนำผลไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

จุมพล สวัสดิ์ยากร (2548 : 13) การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูในห้องเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ดังนั้น การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการวิจัยที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของครู โดยมีครูเป็นผู้ทำการวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ กล่าวคือ ครูเป็นนักวิจัยที่ทำหน้าที่ทั้งผลิตงานวิจัยและบริโภคนงานวิจัย และการวิจัยในชั้นเรียนยังเป็นการวิจัยปฏิบัติการรวมอยู่ด้วย

สุวิมล ว่องวานิช (2548 : 26) ได้สรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันทีและสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของตนเอง ให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

สรุปว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การศึกษาค้นคว้าตามระเบียบการทางวิทยาศาสตร์ ที่มีกระบวนการ และขั้นตอนการแสวงหาความรู้ที่เน้นในการพัฒนา หรือปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นระบบและน่าเชื่อถือได้ โดยครู เพื่อครู และสำหรับครู เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพสูงสุดในชั้นเรียน

2. ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการบูรณาการวิธีการปฏิบัติงานกับการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติ โดยมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ ดังนี้

2.1 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน มีดังนี้ (ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. 2544 : 5)

2.1.1 เป็นเครื่องมือในการพัฒนาครูไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยทำให้ครูเป็นนักแสวงหาความรู้และวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจะช่วยให้

ครูมีความรู้อย่างกว้างขวางและคล่องตัว ทำงานอย่างมีเหตุมีผล สร้างสรรค์ และเป็นระบบ

2.1.2 เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้งานของครูมีลักษณะเป็นพลวัตที่ทันสมัยนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน

2.1.3 เป็นเครื่องมือพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็ง เพราะเป็นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามที่ครูต้องการและตามความคาดหวังของสังคม

2.2 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน คือ (ประกอบ มณีโรจน์. 2544 : 2)

2.2.1 ช่วยให้ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2.2.2 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพสูงขึ้น

2.2.3 ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนก้าวหน้า โดยมีนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และส่งผลต่อเนื่องต่อการจัดการเรียนการสอนของครู

2.2.4 ช่วยให้งานวิจัยเป็นวิชาชีพชั้นสูงและเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.2.5 ช่วยพัฒนาตัวครูและวิชาชีพครูไปพร้อม ๆ กัน

2.3 การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา คือ (ชาติรี เกิดธรรม. 2545 : 20)

2.3.1 ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น เพราะครูผู้สอนสามารถใช้นวัตกรรม สื่อการสอน วิธีการหรือเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอน

2.3.2 ครูพัฒนางานของตนเองให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น และสามารถใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอตำแหน่งให้สูงขึ้นได้

2.3.3 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมตามศักยภาพสูงสุดของผู้เรียน

2.3.4 เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการบริหารหรือพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4 ลักษณะการวิจัยในชั้นเรียนที่ดีประกอบด้วย 7 ประการ คือ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2545 : 19)

2.4.1 ปัญหาการวิจัย ต้องเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

2.4.2 ผู้วิจัยต้องเป็นผู้กำหนดปัญหาคด้วยตนเอง เนื่องจากครูผู้วิจัยจะเป็นผู้ที่มีความรู้ในปัญหานั้นเป็นอย่างดี

2.4.3 ผู้วิจัยต้องนำผลการวิจัยมาพัฒนาตนเองให้มีความรู้ดีขึ้น และทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนได้รับประโยชน์จากงานวิจัยด้วย

2.4.4 เป็นการวิจัยที่มีการรวมพลังผู้เกี่ยวข้องทุกคน โดยครูผู้วิจัย ปฏิบัติการผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยและจะปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เรียนด้วยกัน

2.4.5 การวิจัย เป็นงานเดียวกับงานประจำของครูกำลังทำอยู่

2.4.6 กระบวนการวิจัยเป็นการใช้วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Action) ซึ่งเป็นวงจรประกันคุณภาพ หรือใช้วงจรการวิจัยปฏิบัติการ PAOR (Plan-Action-Observation-Reflection) และรายงานการวิจัยในชั้นเรียนอาจมีความยาวตั้งแต่ 1-100 หน้าก็ได้

2.4.7 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนทำได้หลายระดับ เริ่มต้นจากชั้นเรียนแล้วค่อย ๆ ขยายไปในระดับสถานศึกษาและชุมชน

2.5 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย (ประวิต เอราวรรณ์. 2546 : 7-8)

2.5.1 ช่วยให้ครูทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว และมีการวางแผนในการทำงาน

2.5.2 ช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ โดยใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพและมีผลการวิจัยรองรับ

2.5.3 ครูสามารถสร้างและวิเคราะห์ทางเลือกอย่างหลากหลาย และตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีคุณภาพ มีเหตุผลและสร้างสรรค์ เพราะมองทางเลือกได้กว้างขวางลึกซึ้ง

2.5.4 ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจะสามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการทำงานของตนได้ดี รวมทั้งเป็นความสำเร็จในการปฏิบัติงานของครู

2.5.5 นำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการของโรงเรียนได้

2.5.6 ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.6 ความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน มีดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช. 2547 : 24)

2.6.1 ให้โอกาสครูในการสร้างองค์ความรู้ ทักษะการทำวิจัย การประยุกต์ใช้ การตระหนักถึงเป็นทางเลือกที่เป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้ดีขึ้น

2.6.2 เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลง หรือสะท้อนผลการทำงาน

2.6.3 เป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติโดยตรง เนื่องจากช่วยพัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพ

2.6.4 ทำให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่องและเกิดการเปลี่ยนแปลงผ่าน กระบวนการวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร เพราะนำไปสู่การปรับปรุงการปฏิบัติงานและ การแก้ปัญหา

2.6.5 เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติในการวิจัย ทำให้กระบวนการวิจัยมีความเป็นประชาธิปไตย ทำให้เกิดการยอมรับในความรู้ของผู้ปฏิบัติ

2.6.6 ช่วยตรวจสอบวิธีการทำงานของครูที่มีประสิทธิผล

2.6.7 ทำให้ครูเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง

จากความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน สรุปว่า เป็นกระบวนการหาคำตอบเพื่อ แก้ปัญหาของนักเรียนอย่างเป็นระบบและเป็นการจัดการเรียนการสอน ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาหลักสูตรและนักเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการวิจัยในชั้นเรียน มีความสำคัญทั้งในด้านครู ผู้เรียน ผู้ปฏิบัติ เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่มุ่งหา เหตุผลและแนวทางการแก้ปัญหานักเรียน

3. ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนที่จะนำไปสู่การออกแบบการวิจัยของครูผู้สอน แต่ละรายวิชาหรือรายคน โดยมีนักวิชาการได้เสนอแนะไว้ดังนี้

คงศักดิ์ ธาตุทอง (2543 : 42) ที่กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นวิจัย เชิงปฏิบัติการ นั่นคือเป็นการวิจัยที่ครูทำควบคู่ไประหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนคือคนทำวิจัย เป็นการดำเนินการงานตามแนวของการวิจัยและพัฒนาโดยการศึกษา ปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนา เพื่อหาวิธีแก้ไข ปรับปรุง หรือแนวทางในการพัฒนาและลงมือ ปฏิบัติในสภาพจริง

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2544 : 22) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็น การวิจัยเชิงปฏิบัติการเต็มรูปแบบหรือเฉพาะส่วนหรือเฉพาะเจาะจง มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

3.1 จุดเริ่มต้นการวิจัย จากสภาพปัญหาหรือข้อขัดข้องในการเรียน การสอนที่ครูพบ ครูต้องการปรับปรุงหรือแก้ปัญหานั้น ๆ ด้วยวิธีการวิจัย

3.2 ขอบเขตของการวิจัย ประกอบด้วย

3.2.1 มีปัญหาการวิจัยจากการเรียนการสอนโดยตรง

3.2.2 ประชากร มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนหรือสถานการณ์เรียนรู้หนึ่ง ๆ ในการศึกษาอาจมุ่งเน้นนักเรียนเฉพาะราย นักเรียนห้องหนึ่งหรือหลายห้องเรียนที่ครูทำการวิจัยนั้นมีส่วนรับผิดชอบในการเรียนการสอน

3.2.3 การนำผลวิจัยไปใช้ การวิจัยมุ่งผลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูในสภาพแวดล้อมที่ทำการวิจัยนั้น ๆ โดยตรง ไม่ได้นำไปใช้ในวงกว้างของโรงเรียนอื่น ๆ

3.2.4 ครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางกระบวนการวิจัยทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยครูคนเดียวหรือโดยคณะครูร่วมกันวิจัย หรืออาจมีนักการศึกษาระดับปฏิบัติ

3.2.5 การวิจัยจะดำเนินการพร้อม ๆ กับการเรียนการสอนปกติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน และผู้เรียนไม่รู้สึกรู้ว่าอยู่ใต้ภาวะการวิจัยหรือถูกกดดัน

3.2.6 กระบวนการวิจัย มีการเชื่อมโยงระหว่างความคิดเชิงสะท้อน และการปฏิบัติอย่างชัดเจน กล่าวคือ พินิจพิเคราะห์ ทบทวน ทั้งก่อนและหลังการทดลองปฏิบัติ

ชาติรี เกิดธรรม (2545 : 14-15) ได้อธิบายลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน คือ เป็นการวิจัยจากปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน และเป็นการดำเนินวิจัยไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ สอนพร้อมกับการทำวิจัยไปด้วย แล้วนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหา และการเผยแพร่ความรู้แก่ผู้อื่น

วิชา ใจวิถี (2547 : 23) ได้ระบุว่า การวิจัยในชั้นเรียนนั้น พิจารณาจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน บทบาทของครู คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรให้กับนักเรียนทั้งชั้น เพราะนักเรียนมีความรู้ความสามารถแตกต่างกันจึงมักเกิดปัญหาในการเรียนการสอน ครูจึงควรเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน โดยส่วนรวมครูต้องพยายามคิดค้นวิธีสอน สื่อการสอน ตลอดจนเครื่องมือใหม่ ๆ มาช่วยในการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหา ทั้งนี้การวิจัยในชั้นเรียนอาจกระทำด้วยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยหาความสัมพันธ์ การวิจัยเปรียบเทียบ การวิจัยแบบทดลองและพัฒนา และการวิจัยคุณลักษณะหรือคุณภาพ การจะใช้รูปแบบใดที่เหมาะสมในการทำ

วิจัยในชั้นเรียนนั้น ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงเป้าหมายของการพัฒนาหรือก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนการสอนสูงสุด

สุวิมล ว่องวานิช (2547 : 32) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นการวิจัยที่ครูทำ การแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ด้วยวิธีการวิจัยที่มีวงจรการทำงานต่อเนื่อง และสะท้อนกลับการทำงานกับของครูหรือกับครูอื่น

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2547 : 12-13) ระบุว่า การวิจัยในชั้นเรียนของครูจะส่งผลดีต่อนักเรียน การวิจัยของครูนอกเหนือจากมุ่งปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนแล้วยังต้องการให้เกิดการปฏิบัติที่เกี่ยวกับโรงเรียนและห้องเรียน

จากการศึกษาลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า นักวิชาการเห็นพ้องกันว่า ลักษณะการวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การวิจัยที่ครูทำควบคู่ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นจริงที่เชื่อถือได้เพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยสามารถนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลย้อนกลับในการพิจารณาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

4. กระบวนการหรือขั้นตอนในการทำวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการหรือขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยมีนักการศึกษากล่าวถึง ดังนี้

4.1 การทำวิจัยในชั้นเรียนว่ามีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยมีกระบวนการวิจัย ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2544 : 7-10)

ขั้นที่ 1 สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา เพื่อให้ครูพบปัญหาที่จะต้องแก้ไขหรือพัฒนา สามารถดำเนินการสอนได้สอดคล้องกับเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 กำหนดวิธีการแก้ปัญหา เมื่อครูได้วิเคราะห์ปัญหาแล้ว ครูควรรีศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น วารสาร บทความ หลัการผลงานวิจัย หนังสือ ตำรา คู่มือแนวคิดทฤษฎีและประสบการณ์ของครูเอง เพื่อหาแนวคิดหรือวิธีการในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน เอกสารประกอบการสอน คู่มือครู บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) และการเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 พัฒนาการหรือแนวคิดที่ครูต้องกำหนดวิธีการหรือสร้างนวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนา แล้วดำเนินการหาคุณภาพของวิธีการหรือนวัตกรรมจากผู้รู้ในเรื่องนั้น ๆ โดยนำไปให้ครูอื่น ศึกษาวิเคราะห์หรือนักวิชาการได้เสนอแนะ

ขั้นที่ 4 นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ ขั้นนี้ครูนำวิธีการหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 3 ไปใช้โดยระบุขั้นตอนปฏิบัติว่าจะใช้กับใคร เมื่อไร อย่างไร แล้วเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ ที่ต้องมีเครื่องมือและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 5 สรุปผล เมื่อรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมกับข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล หากยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ตามที่ต้องการก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข โดยย้อนกลับไปค้นหาวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ แล้วพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม เพื่อรายงานหรือเผยแพร่ผลงานต่อไป

4.2 กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนของครูที่เหมาะสม มีดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2545 : 14)

- 4.2.1 การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
- 4.2.2 การศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 4.2.3 การกำหนดรูปแบบหรือวิธีการแก้ปัญหาหรือนวัตกรรมทางการศึกษา
- 4.2.4 การออกแบบการทดลอง
- 4.2.5 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัด
- 4.2.6 การทดลอง รวบรวม วิเคราะห์ และสรุปผล
- 4.2.7 การเขียนรายงานวิจัย

4.3 การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน โดยผู้ทำการวิจัยมีแนวดำเนินการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 13)

- 4.3.1 สำรวจข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนและผลการเรียนการสอน
- 4.3.2 วิเคราะห์หาแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
- 4.3.3 ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับแนวทาง / เทคนิควิธีการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย
- 4.3.4 กำหนดรูปแบบวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
- 4.3.5 สร้างสื่อ / เทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
- 4.3.6 ทดลองใช้สื่อ / วิธีการสอน

4.3.7 สรุปผลใช้สื่อ/วิธีการสอน

4.3.8 จัดทำรายงานผลการนำเทคนิควิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียน

การสอน

4.3.9 มีการเผยแพร่ผลงานในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

4.4 การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ มีดังนี้ (ประวิต เอราวรรณ์. 2546 : 26)

4.4.1 การสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน (Reconnaissance) เป็นขั้นตอนการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง แล้ววิเคราะห์หาว่าปัญหาเหล่านั้นสาเหตุมาจากอะไรและจะสามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสภาพการปฏิบัติงานในส่วนใดได้บ้าง ซึ่งครูสามารถสำรวจได้จากกิจกรรมการเรียนการสอน พฤติกรรมนักเรียน สภาพแวดล้อมและบริบทต่าง ๆ ของสถานศึกษา การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา

4.4.2 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนสำหรับกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการวางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติ (Action) ในการค้นหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรม และการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหา

4.4.3 การลงมือปฏิบัติ (Action) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้

4.4.4 การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) หลังจากที่มีการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว ที่ต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่ามีสิ่งใดที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปแล้ว

4.5 ขั้นตอนของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ดี ประกอบด้วย (อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. 2547 : 45)

4.5.1 การระบุข้อสงสัย ข้อขัดข้อง หรือปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอน

4.5.2 การระบุปัญหา ข้อสงสัยที่กระชับ มีขนาดเล็กและสามารถทำได้

4.5.3 การแสวงหาคำตอบ ความช่วยเหลือ แหล่งความรู้เบื้องต้น

4.5.4 กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ

4.5.5 การปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างละเอียด

4.5.6 การอ่านสิ่งที่บันทึกและสังเกตเพิ่มเติม

4.5.7 การสรุปเป็นช่วง

4.5.8 การสรุปผล

4.5.9 การเริ่มต้นใหม่กับเรื่องที่เกี่ยวข้อง

4.5.10 การสรุปองค์ความรู้

สรุปได้ว่า ขั้นตอนกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญ ประกอบด้วย การสำรวจ และกรณีวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ การสรุปผลหรือสะท้อนผลกลับ และการเขียนรายงาน

5. ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนมีนักการศึกษาได้กล่าวถึง ประโยชน์ต่อการจัดการเรียน การสอนหรือการจัดการศึกษาในหลาย ๆ ด้าน ดังต่อไปนี้

5.1 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนมีทั้งต่อบุคลากรและหน่วยงานทางการศึกษา ดังนี้ (สุพักตร์ พิบูลย์. 2543 : 159)

5.1.1 นักเรียน การวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาอย่างมีหลักการคิดหาทางแก้ปัญหาจนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น นักเรียนเกิดการใฝ่เรียนรู้ มีคุณลักษณะตรงตามที่หลักสูตรพึงประสงค์และไม่มีปัญหาทางการเรียน

5.1.2 ครู การวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูทราบผลการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของครูเองว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด และช่วยให้ครูได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม และครูได้มีการวางแผนการทำงานอย่างมีระบบ อีกทั้งสามารถนำผลงานที่เกิดจากการวิจัยในชั้นเรียนมาขอเลื่อนระดับตำแหน่งทางวิชาการ

5.1.3 โรงเรียน เนื่องจากกิจกรรมการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เริ่มต้นจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการเรียนการสอนในระดับภาพรวมของโรงเรียน ส่งผลให้โรงเรียนมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของวงวิชาการ โดยทั่วไป

5.1.4 วงการศึกษา การวิจัยในชั้นเรียนจะก่อให้เกิดการขยายองค์ความรู้ ในด้านเทคนิคการสอนแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อประกอบการสอน ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลเป็นวิชาชีพชั้นสูงและเป็นที่ยอมรับในวิชาชีพอื่น ๆ ต่อไป

5.2 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน คือ (กรรักษ์ ภริมย์รักษ์. 2544 : 7)

5.2.1 ช่วยให้ครูมีพลังอำนาจในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนเพิ่มเติมมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาในชั้นเรียน ได้ทันที่และมีประสิทธิภาพ

5.2.2 ช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น

5.2.3 ช่วยให้ผู้เรียนทำงานได้อย่างเป็นระบบ ประสบความสำเร็จ

ในการทำงาน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจในวิธีการ นำมาใช้งาน

5.2.4 ช่วยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่างๆ

เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม โดยมีผลการวิจัยรองรับ

5.2.5 ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างสมบูรณ์

เต็มศักยภาพทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ศุวิมล ว่องวานิช (2545 : 18) กล่าวถึง ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาวิชาชีพครู เนื่องจากให้ข้อค้นพบที่ได้มาจากกระบวนการสืบค้นที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้และครูเกิดการพัฒนากิจการจัดการเรียนการสอน เป็นการส่งเสริมบรรยากาศของการทำงานแบบประชาธิปไตยที่ทุกฝ่ายเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และยอมรับในข้อค้นพบร่วมกัน

กรมวิชาการ (2545 : 40) กล่าวว่า การที่ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนถือได้ว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยตรง เพราะการวิจัยในชั้นเรียนมีจุดประสงค์สำคัญเพื่อปรับปรุงสภาพการปฏิบัติงานของผู้วิจัย ซึ่งจะช่วยให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองสามารถแก้ปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนได้อย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ไพจิตร สดวกการ (2548 : 7-9) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากการวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการปรับปรุงคุณภาพภายในสถานศึกษาในส่วนของพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน คือ เป็นกระบวนการพัฒนาได้ตรงกับปัญหา และพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งก่อให้เกิดการขยายองค์ความรู้ในด้านเทคนิคการสอนแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อประกอบการสอนที่มีประสิทธิภาพ ที่จะส่งผลให้ครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงต่อไป

6. ปัญหาของการทำวิจัยในชั้นเรียน

ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ครูควรคำนึงถึงก่อนทำการวิจัย เพื่อเตรียมวางแผนหรือแก้ไขอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น โดยมีนักการศึกษากล่าวถึง ดังต่อไปนี้

6.1 ข้อบกพร่องเกี่ยวกับการทำงานวิจัยเพื่อเสนอผลงานทางวิชาการของข้าราชการครู ดังนี้ (โกสินทร์ วรเศรษฐสิงห์. 2544 : 36-39)

6.1.1 ความสำคัญและความชัดเจนของปัญหาที่จะศึกษา ได้แก่

1) จุดประสงค์ของการวิจัยกว้าง กำหนดจุดประสงค์ไว้ 2 ข้อ แต่ทดสอบหรือนำเสนอผลการวิจัยเพียงข้อเดียว ถือว่าจุดประสงค์จึงมีประโยชน์น้อย

2) งานการวิจัยไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่และการขอเลื่อนตำแหน่ง ไม่ตรงตามที่กำหนดเกี่ยวกับความครอบคลุม

3) ความบกพร่องของวรรณกรรมที่นำมาอ้างอิง คือ ขาดวรรณคดีที่เกี่ยวข้องหรือน้อย และวรรณคดีที่เกี่ยวข้องไม่สัมพันธ์กับงานวิจัย

6.1.2 การออกแบบงานวิจัยไม่เหมาะสม ทำให้ไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของการวิจัยที่ตั้งไว้

6.1.3 ความเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากร หากเป็นงานวิจัยที่ใช้กลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้เสนอรายละเอียด วิธีเลือกหรือสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีน้อยเกินไป

6.1.4 คุณภาพเครื่องมือที่นำมาใช้ ได้แก่

1) ขาดเสนอผลการทดลองใช้ การหาความเชื่อมั่น การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

2) เครื่องมือไม่เหมาะสม ยาวเกินไป คำสั่งไม่ชัดเจน และไม่เสนอเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

6.1.5 การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1) การใช้สถิติไม่ถูกต้อง และไม่เหมาะสมกับข้อมูล

2) ไม่เสนอวิธีการวิเคราะห์ว่าวิเคราะห์อย่างไร

3) การใช้สูตรทางสถิติ มีการพิมพ์ และคำนวณผิดพลาดหลายแห่ง

6.1.6 การสรุปและการอภิปรายผล ได้แก่

1) ไม่มีการสรุปผลการวิจัย

2) การอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลสั้นมากและเสนอรวมกัน

โดยไม่แยกเป็นเรื่อง หรือสรุปและอภิปรายผลนอกเหนือไปจากข้อมูล

6.1.7 ข้อเสนอแนะกว้างเกินไปไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ และ
เสนอแนะไม่ตรงกับประเด็นที่พบจากผลการวิจัย

6.1.8 ประโยชน์ทางวิชาการของงานวิจัย ได้แก่

1) งานวิจัยเป็นการสำรวจปัญหาพื้นฐานทั่วไป ไม่มุ่งเพื่อพัฒนาหรือ
แก้ปัญหาการเรียนการสอน เป็นงานวิจัยที่มีผู้อื่นทำไว้มากแล้ว

2) เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางงานวิชาการน้อย

6.1.9 เป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติงานของงานวิจัย ได้แก่

1) งานวิจัยมีลักษณะการสรุปปัญหาที่กว้าง ๆ ไม่สามารถนำไปใช้
ประโยชน์ในทางปฏิบัติได้

2) งานวิจัยมีประโยชน์ต่อนักเรียนหรือนักศึกษาและงานในหน้าที่

6.1.10 รูปแบบของการเขียนรายงานการวิจัย ได้แก่

1) การเขียนรูปแบบรายงานการวิจัยไม่ถูกต้องและองค์ประกอบ
ของงานไม่ครบถ้วน

2) การเขียนเชิงอรรถและบรรณานุกรมไม่แน่นอน ไม่ถูกต้องและ
ไม่มีการอ้างอิง

3) การพิสูจน์อักษรผิดพลาดมาก การพิมพ์และการลำดับหัวข้อใน
การพิมพ์ขาดความประณีต และไม่เป็นระบบเดียวกัน

6.2 ปัญหาในการจัดทำงานการวิจัยในชั้นเรียน มีดังนี้ (ประวิต เอราวรรณ์.
2546 : 7-8)

6.2.1 ครูขาดความรู้หรือทักษะที่จำเป็นสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน
ตลอดจนขาดผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษา

6.2.2 ขาดการสนับสนุนจากผู้ร่วมงานและผู้บริหาร โรงเรียนที่ต่อเนื่อง
และจริงจัง

6.2.3 การวิจัยโดยทั่วไปจะไม่ยอมให้มีตัวแปรภายนอกส่งผลกระทบต่อ
โดยจะมีการออกแบบการวิจัยที่สามารถควบคุมตัวแปรภายนอกได้ ซึ่งงานวิจัยแบบนั้นไม่ได้
ทำเป็นปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน หรือห้องเรียนปกติ แต่การวิจัยในชั้นเรียนจะมีปัญหา
ในข้อนี้ เนื่องจากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนจะปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ข้อค้นพบ
ที่ได้บางครั้งจึงไม่สามารถยืนยันได้อย่างหนักแน่นว่าเนื่องจากปัจจัยใด แต่ทราบได้ก็ตาม
ที่ปัญหาในชั้นเรียนหมดไปถือว่าการวิจัยในชั้นเรียนนั้นประสบความสำเร็จ

6.2.4 การวิจัยในชั้นเรียนมีขอบเขตจำกัดเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย ส่วนมากจะใช้กับนักเรียนที่ตนเองสอนซึ่งจะมีจำนวนน้อย ทำให้คำตอบที่ได้จากการวิจัยไม่สามารถอ้างอิงเป็นสากล

6.2.5 เนื่องจากครูในแต่ละวันมีภาระงานมากทั้งด้านการเรียนการสอนและงานอื่น ๆ ทำให้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนน้อยลง

6.2.6 ครูบางคนอาจคิดว่าการวิจัยเป็นเรื่องยาก อีกทั้งไม่ใช่ภาระหน้าที่ของตน เช่น เป็นภาระหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ เป็นต้น จึงทำให้ละเลยไม่สนใจที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน

6.2.7 งานวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานที่ใช้ความอดทนสูง ทั้งนี้เนื่องจากงานวิจัยในชั้นเรียนบางเรื่องต้องอาศัยเวลาในการรอคอยคำตอบ ดังนั้นถ้าหากครูใจร้อนต้องการคำตอบเร็วหรือด่วนสรุปผลก็จะทำให้ได้การวิจัยที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

6.2.8 ธรรมชาติของงานวิจัยถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขที่มีเรื่องของคุณธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยในการทำงาน ทำให้ในการทดลองต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานอาจทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากสิ่งทีทดลองก็ยังไม่ได้มีการตรวจสอบยืนยันในผลที่จะเกิดขึ้นว่าจะเป็นไปได้ในทิศทางใด

6.2.9 การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยที่กำหนดขอบเขตของการศึกษาประชากรเป้าหมายที่เป็นผู้เรียนในความรับผิดชอบของครู ในบริบทหรือสถานการณ์ที่จำกัดในชั้นเรียน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของครู ดังนั้นจึงต้องพัฒนาคำตอบหรือข้อคำตอบหรือข้อความรู้ให้ถูกต้องและเป็นสากลต่อไป

6.3 ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนจากการสัมมนาศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศตามโครงการการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน แบ่งเป็น 9 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 57-64)

6.3.1 ปัญหาการเลือกจะทำการศึกษาวิจัย ได้แก่

- 1) ไม่สามารถทำวิจัยในรูปแบบที่ต้องการได้อย่างอิสระ เพราะบางหน่วยงานกำหนดให้ทำเฉพาะการวิจัยเชิงทดลองเท่านั้น
- 2) การเลือกปัญหาทำวิจัยยังวิเคราะห์ไม่ชัดเจน
- 3) เรื่องที่จะนำมาทำวิจัยยังไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์
- 4) เรื่องที่ทำวิจัยมักซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น เนื่องจากการขาดการเผยแพร่ผลงานวิจัย

5) ผู้วิจัยมักทำการวิจัยในเรื่องที่ตนเองถนัดและสนใจมากกว่าที่จะทำการวิจัยที่จะแก้ปัญหของชั้นเรียน

6) ผู้ร่วมงานมักไม่ให้ความร่วมมือในการเลือกเรื่องที่จะทำวิจัยทำให้ไม่ได้หัวข้อที่เป็นปัญหาจริง ๆ

6.3.2 ปัญหาในการเขียนโครงการ ได้แก่

1) ในระดับจังหวัดขาดแคลนข้อมูลและเอกสารที่ใช้อ้างอิงในการเขียนโครงการ

2) ขาดความรู้ในการเขียนโครงการ

3) หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปไม่มีตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวอย่างที่เป็นแนวทางในการเขียนโครงการ

4) ปัญหาในการวางรูปแบบการวิจัย

5) ขาดที่ปรึกษาเนื่องจากในหน่วยงานไม่มีผู้มีความรู้ทางวิจัย

6) ผู้วิจัยขาดความรู้ในการวางรูปแบบการวิจัย

6.3.3 ปัญหาในการเลือกสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1) ขาดความรู้และไม่มั่นใจในการเลือกสถิติให้ถูกต้องและเหมาะสม

2) ขาดที่ปรึกษาทางสถิติ

6.3.4 ปัญหาในการดำเนินงานการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1) ในระดับจังหวัดขาดเครื่องมือคิดคำนวณที่มีประสิทธิภาพ

2) ขาดกำลังคนและมีเวลาค่อนข้างจำกัด

3) ขาดความรู้ในการคิดคำนวณและการใช้เครื่องมือในการคิดคำนวณ

6.3.5 ปัญหาในการเขียนรายงานการวิจัย ได้แก่

1) แหล่งค้นคว้าด้านวิชาการในท้องถิ่นมีน้อย ทำให้ขาดเอกสารสำหรับการอ้างอิงในการเขียนรายงาน

2) บุคลากรผู้ช่วยและเวลาในการเขียนรายงานการวิจัยมีจำกัด

3) หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปไม่กำหนดมาตรฐานการเขียนรายงานการวิจัยมาให้

4) ขาดความถนัดและประสบการณ์ในการเขียนรายงานการวิจัย

6.3.6 ปัญหาการนำผลการวิจัยไปใช้ ได้แก่

1) ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจและความสนใจไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจการวิจัย

2) ผู้เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ในหน่วยงานยังขาดความรู้ความเข้าใจและความสนใจในการนำผลการวิจัยไปใช้

3) ขาดงบประมาณสนับสนุนในการเผยแพร่และนำผลการวิจัยไปใช้

4) ไม่มีโครงการรองรับในการนำผลการวิจัยไปใช้

5) ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่มีความมั่นใจในการนำผลการวิจัยไปใช้

6) ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่เข้าใจ ทำให้นำผลการวิจัยไปใช้ผิด ๆ

6.3.7 ปัญหาด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรที่ดำเนินการวิจัย

ได้แก่

1) บุคลากรในระดับโรงเรียนมีความรู้ด้านการวิจัยน้อย เนื่องจากไม่ได้รับการอบรมหรือฝึกทักษะทางการวิจัย

2) บุคลากรในระดับโรงเรียนและระดับจังหวัดต้องรับผิดชอบงานหลายด้านทำให้มีเวลาน้อยและไม่ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

3) จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัยในระดับโรงเรียนมีน้อย

4) บุคลากรที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการทำวิจัยบางขั้นตอนไม่เข้าใจจุดประสงค์ของการวิจัย จึงทำให้การดำเนินการวิจัยไม่เป็นไปตามธรรมชาติ

5) ขาดผู้รู้ที่สามารถให้คำปรึกษาในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัย

6.3.8 ปัญหาด้านงบประมาณที่ใช้ในการทำวิจัย ได้แก่

1) การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่ทันการณ์

2) มีปัญหาการใช้เงินงบประมาณเนื่องจากช่วงปีงบประมาณกับช่วงปีการศึกษาคาบเกี่ยวกัน ทำให้ไม่สามารถใช้เงินได้ในช่วงเวลาที่ต้องดำเนินการวิจัยบางขั้นตอน

3) งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ

4) การเบิกจ่ายงบประมาณกระทำ得太ลำบาก

6.3.9 ปัญหาด้านอื่น ๆ ได้แก่

1) ขาดบุคลากรช่วยทำงานด้านการวิจัย โดยเฉพาะด้านธุรการ ทำให้ไม่สะดวกและได้ผลงานล่าช้า

- 2) มีโครงการอื่นแทรกซ้อนทำให้การดำเนินการวิจัยล่าช้า
- 3) ขาดแหล่งค้นคว้าด้านวิชาการ ตำราและเอกสารอ้างอิง
- 4) ขาดวัสดุ-อุปกรณ์และเครื่องมืออำนวยความสะดวกที่ใช้ในการวิจัย เช่น อุปกรณ์การพิมพ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ
- 5) บุคลากรอื่น ๆ ไม่สนใจงานวิจัย
- 6) ผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยไม่ตอบตรงตามความเป็นจริง

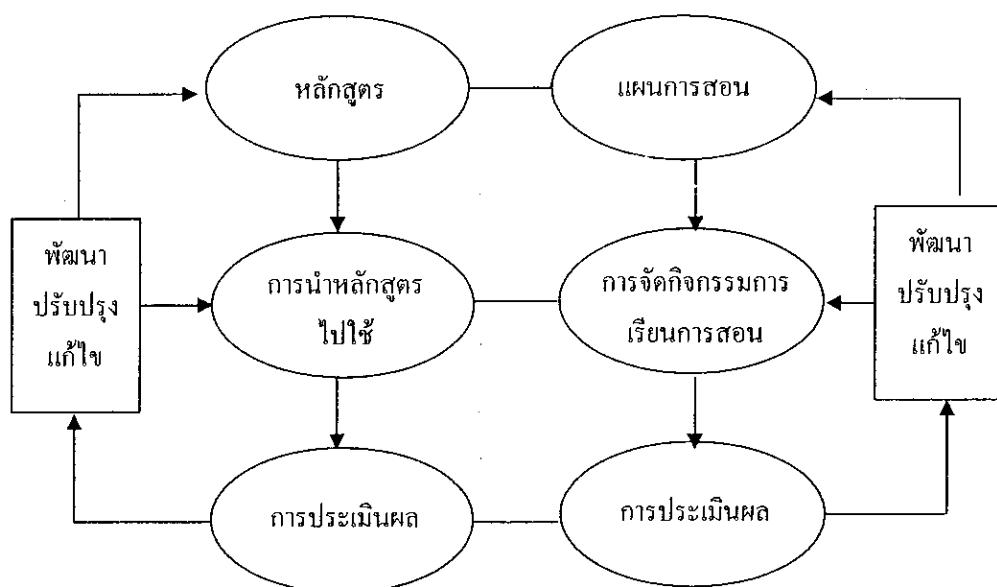
สรุปว่า ปัญหาในการจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญ ก็คือ การเลือกจะทำการวิจัย ไม่ชัดเจน และซ้ำซ้อนกับบุคคลอื่น การเขียนโครงการที่ขาดแคลนข้อมูลและเอกสารที่ใช้อ้างอิง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไม่ถูกต้อง การเขียนรายงานการวิจัยรูปแบบที่ถูกต้องและชัดเจน และปัญหาเกี่ยวกับขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา ขาดงบประมาณ แหล่งค้นคว้าหรือเอกสารอ้างอิง เครื่องมือขาดความครอบคลุมและมีคุณภาพ และขาดอุปกรณ์การพิมพ์หรือวิเคราะห์ข้อมูล

บทบาทของครูกับการวิจัยในชั้นเรียน

บทบาทของครูกับการวิจัยในชั้นเรียนถือว่าสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการทำวิจัยในชั้นเรียนถือว่าเป็นการพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีนักการศึกษา กล่าวถึงดังต่อไปนี้ ทั้งนี้บทบาทของครูกับการวิจัยในชั้นเรียนหรือภารกิจที่สำคัญของครู มีดังนี้ (กรมวิชาการ. 2544 : 4-6)

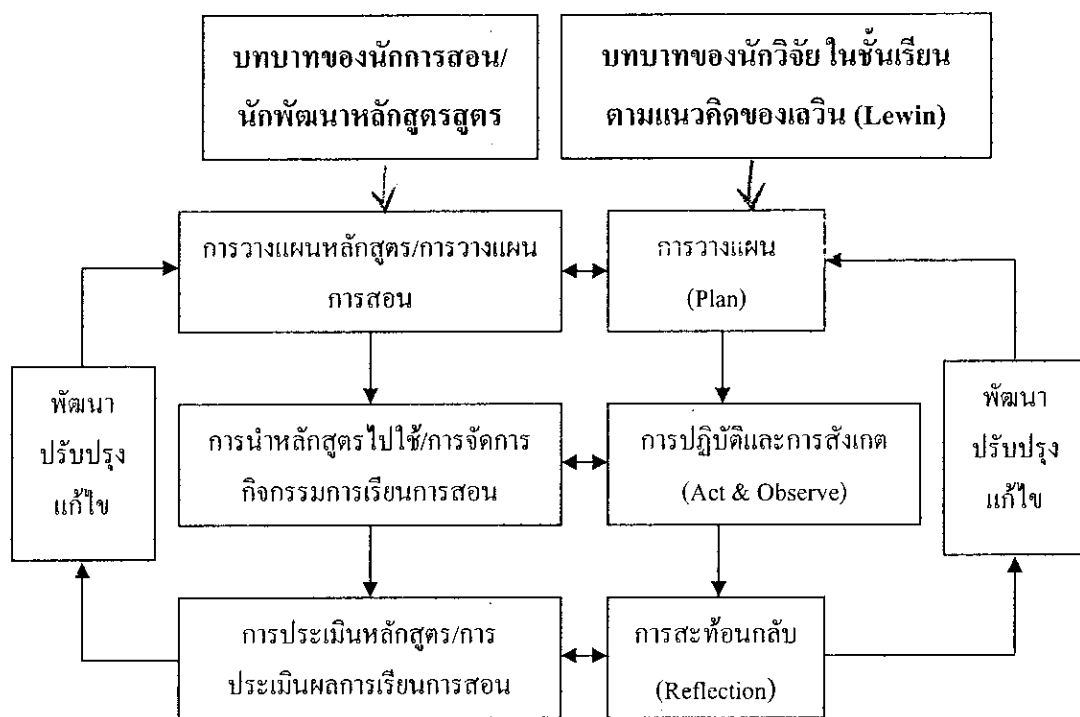
1. การพัฒนาคน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตร
 2. การพัฒนาตน เพื่อพัฒนาตนเอง (ผู้สอน) ทางด้านวิชาชีพ
- นอกจากกรมวิชาการยังได้กล่าวถึง การที่ครูจะสามารถพัฒนาคน และพัฒนาตน ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องมีบทบาทที่สำคัญ 3 ประการ คือ ครูในฐานะนักการสอน ครูในฐานะนักพัฒนาหลักสูตร และครูในฐานะนักวิจัย

ซึ่งบทบาทของครูทั้ง 3 ประการดังกล่าวข้างต้น เป็นบทบาทที่มีความสัมพันธ์ และต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้ในส่วนของความเป็นนักการสอน และนักพัฒนาหลักสูตรนั้นมีความหมายและแนวทางการปฏิบัติเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร และขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น มีองค์ประกอบที่ต้องพิจารณาเหมือนกัน ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนการสอนกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
ที่มา : กรมวิชาการ (2544 : 97)

การที่ครูทำการพัฒนาหรือปรับแผนการสอน นำแผนการสอนไปใช้และนำข้อมูลที่ได้จากการใช้แผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไข นั่นคือครูกำลังทำบทบาทหน้าที่ในฐานะนักการสอนและนักพัฒนาหลักสูตรทั้งนี้ การพัฒนาปรับปรุง แก้ไขหลักสูตร และการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพได้ ต้องอาศัยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กันไป ดังนั้นครูในฐานะนักวิจัยจึงเป็นบทบาทของครูที่เกิดขึ้นไปพร้อมกับครูในฐานะนักการสอน และครูในฐานะนักพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากครูฐานะนักวิจัยเป็นรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขปัญหาของครูอันเกิดจากการใช้หลักสูตร กล่าวคือ ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน รวมทั้งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น แล้วทำการปรับปรุง แก้ไขในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านผลสัมฤทธิ์ ด้านพฤติกรรมของนักเรียน ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูกำลังทำบทบาทหน้าที่ของนักการสอน นักพัฒนาหลักสูตร และนักวิจัยไปพร้อมกัน ทั้งนี้บทบาทของครูในฐานะนักวิจัยดังกล่าวนี้ คือ ครูกำลังทำการวิจัยในชั้นเรียนนั่นเอง โดยเมื่อใดก็ตามที่ครูวางแผนการสอน นำแผนการสอนไปสู่การปฏิบัติและนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การกระทำเช่นนี้เป็นบทบาทของนักการสอน มีรายละเอียดดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของครูในฐานะนักวิจัย

ที่มา : กรมวิชาการ (2544 : 110)

จากการศึกษาข้อมูลทฤษฎีและแนวคิด พบว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูเป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหาร โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาครูทำการวิจัยในชั้นเรียน

บทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนถือว่าเป็นผู้มีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูมากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้กำหนดนโยบาย เป้าหมาย ทัศนคติติดตาม และผู้ให้ขวัญกำลังใจแก่ครูในแต่ละฝ่ายหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ

1.1 การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 104-105)

- 1.1.1 มีการเร่งรัดให้มีการสร้างและพัฒนาบุคลากรทางการวิจัยขึ้น
ในหน่วยงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการทำ
วิจัยเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.1.2 การสร้างบรรยากาศทางการวิจัย เพื่อกระตุ้นบุคลากรทางการศึกษา
ทุกระดับให้มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการวิจัย โดยมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบ
ต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการการนำเสนอผลงานทางวิชาการ การสัมมนาวิชาการ การจัดมุม
วิจัยในหน่วยงานหรือแหล่งวิชาการ เป็นต้น
- 1.1.3 การให้ความรู้ทางด้านการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ
และสนับสนุนให้มีการทำการวิจัย รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้สามารถทำการวิจัยได้อย่าง
หลากหลาย
- 1.1.4 การจัดกิจกรรมให้ความรู้ในแบบของการประชุมสัมมนา
ทางการวิจัย
- 1.1.5 การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางการวิจัย แจกจ่ายให้บุคลากร
ทางการศึกษาทุกระดับ
- 1.2 การสร้างบรรยากาศทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการทำวิจัย
ในชั้นเรียนด้วยวิธีการ ประกอบด้วย (ธีระ รุญเจริญ. 2546 : 136-137)
- 1.2.1 กำหนดให้การวิจัยเป็นนโยบายที่สำคัญอย่างหนึ่งของโรงเรียน
- 1.2.2 จัดนิทรรศการและเผยแพร่ผลงานวิจัยของครูและนักเรียน
- 1.2.3 จัดให้มีหน่วยงานและคณะกรรมการการวิจัยประจำโรงเรียน
- 1.2.4 จัดหาทุนการวิจัย โดยการจัดทำงบประมาณประจำปีและแสวงหา
แหล่งทุนต่าง ๆ มาใช้
- 1.2.5 กำหนดให้มีการจัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ครูและการส่งบุคลากร
ไปร่วมศึกษาอบรม เพื่อนำไปใช้วิจัยในชั้นเรียนให้ดียิ่งขึ้น
- 1.2.6 ผู้บริหารมีการจัดดำเนินการวิจัยโดยตนเอง หรืออย่างน้อยเข้าร่วม
เป็นผู้วิจัยในโครงการวิจัยต่าง ๆ
- 1.3 บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนด้วยการสร้าง
บรรยากาศทางวิชาการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนางานวิจัยของครูอย่างกว้างขวาง โดย
ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีบทบาท ดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช. 2547 : 78- 80)

1.3.1 หน่วยงานต้นสังกัดมีการส่งเสริม คือ

- 1) กำหนดนโยบายเป้าหมายการทำการวิจัยในชั้นเรียนของครู
- 2) ส่งเสริมพัฒนาทักษะวิจัยแก่ครูในรูปแบบเอกสาร คู่มือ และ การฝึกอบรมหรือสัมมนา
- 3) ให้การสนับสนุนส่งเสริมการเป็นสื่อกลางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนแก่หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ
- 4) จัดทำฐานข้อมูลวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นหลักฐานในการวางแผน การพัฒนาครู
- 5) ติดตามความก้าวหน้าในการทำการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษา ที่อยู่ได้สังกัด

1.3.2 ผู้บริหารโรงเรียน มีการส่งเสริม คือ

- 1) กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
- 2) สนับสนุนการทำการวิจัยในชั้นเรียนของครูด้านอุปกรณ์ และ สิ่งอำนวยความสะดวก
- 3) วางระบบกระตุ้นกำกับติดตามให้ความช่วยเหลือการทำการวิจัย ในชั้นเรียน
- 4) ส่งเสริมบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มครู ในโรงเรียน และจัดมีเวลาให้ครูได้ประชุมเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนของครู แต่ละคน
- 5) สังเคราะห์ผลการวิจัยของรายงานวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน
- 6) จัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งในและนอกระบบโรงเรียน
- 7) ยกย่องให้กำลังใจ สิ่งตอบแทนเป็นแรงเสริมการทำการวิจัยในชั้นเรียน
- 8) วางระบบฐานข้อมูลงานวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียน

2. การจัดโครงสร้างของสถานศึกษา

2.1 การจัดโครงสร้างของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการทำการวิจัยในชั้นเรียนของครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ด้วยการกำหนดนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย โดยสถานศึกษาต้องส่งเสริมและสนับสนุนแก่ครูให้มีการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยที่หลากหลาย เพื่อพัฒนานโยบายและดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานทุกระดับหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้วัฒนธรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การบริหารและการจัดการ

การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบุคคล ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ โดยมีเป้าหมาย คือ มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและระดับการศึกษา ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 106-107)

2.1.1 ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการนำทฤษฎีใหม่มาใช้พัฒนาผู้เรียน

2.1.2 ให้มีการวิจัยรูปแบบการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3 ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ

2.1.4 ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

2.1.5 ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนา

ผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ

2.1.6 ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ สำหรับ

ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2.1.7 ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรครอบครัวศึกษา

2.1.8 ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสร้างทักษะชีวิตของผู้เรียน

2.1.9 ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบวิถีประชาธิปไตย

2.1.10 ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และสำนึก

ความเป็นไทย

2.1.11 ให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.1.12 ให้มีการวิจัยในระดับชั้นเรียน

2.2 ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริม และสนับสนุนครู

ในการทำการวิจัยในชั้นเรียน โดยการจัดแผนงานและโครงสร้างของสถานศึกษา ดังนี้

(มนัส ไชยศักดิ์. 2545 : 53-54)

2.2.1 การเตรียมการ ควรมีการประชุมชี้แจงครูในเรื่องราวการวิจัย
ในชั้นเรียน เพื่อให้ความรู้พร้อมจัดเตรียมเอกสารและวัสดุอุปกรณ์

2.2.2 การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ครูทราบถึงวิธีการทำวิจัย
เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทำการวิจัยในชั้นเรียน

2.2.3 การสร้างครูผู้นำทางการวิจัย

2.2.4 ทำวิจัยร่วมกันระหว่างครูทุกสัปดาห์หรือทุกสองสัปดาห์ โดยจัดให้ครูผู้นำทางการวิจัยประชุมปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียนร่วมกัน

2.2.5 ขยายผล การขยายผลนั้นผู้บริหาร โรงเรียนควรจัดให้ครูผู้ซึ่งทำการวิจัยในชั้นเรียนไปแล้ว หรือครูผู้นำในการวิจัยเป็นแกนนำในการให้ครูในหมวดวิชาการต่าง ๆ ทำการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูใน โรงเรียนทำการวิจัยในชั้นเรียนได้เพิ่มมากขึ้น

2.3 แนวทางในการพัฒนาและการส่งเสริมการวิจัยของผู้บริหาร โรงเรียน ด้วยการกำหนดเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา มีดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 71-72)

2.3.1 ผู้บริหาร โรงเรียนควรจัดตั้งงานพัฒนางานวิจัยในสถานศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลสนเทศการวิจัยในระดับสถานศึกษาและท้องถิ่น ที่ทำหน้าที่จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานด้านการวิจัยการอำนวยความสะดวกและชี้แนะข้อมูล แหล่งค้นคว้าอ้างอิงและการบริการให้คำปรึกษา

2.3.2 ควรส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของนักวิจัยและสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความรู้ด้านการวิจัยเพิ่มขึ้นและเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของผู้ดำเนินการวิจัย

2.3.3 ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยของแต่ละหน่วยงานให้เพียงพอ เหมาะสมและสอดคล้องกับ ความจำเป็นของการพัฒนา

2.3.4 จะต้องส่งเสริมให้มีการจัดการวิจัยที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้และให้มีการร่วมมือกันดำเนินการวิจัย การกำกับดูแล ติดตามการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

2.3.5 ควรสนับสนุนให้มีครูประสานงานการวิจัย การรวบรวม และเผยแพร่ผลงานการวิจัยในทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมให้นำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อกำหนดนโยบายวางแผนและการแก้ปัญหาการศึกษาของชาติอย่างกว้างขวาง

2.4 แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูของผู้บริหาร โรงเรียนด้วยการจัดโครงสร้างการบริหารที่ดี ควรประกอบด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 215-217)

2.4.1 ให้แต่ละสถานศึกษามีแผนงานวิจัยที่สอดคล้องกับนโยบาย แนวทางการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการและแผนการพัฒนาการศึกษา

2.4.2 ให้มีการทำแผนวิจัยร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษา

2.4.3 ให้มีการประมวลผลการวิจัยของสถานศึกษาประจำปีการศึกษา

2.4.4 ให้มีการวิจัยที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาหรือแต่ละรายวิชา

2.4.5 ให้คณะกรรมการของสถานศึกษาเป็นผู้ควบคุมดูแล ติดตาม กำกับ และให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนจัดหาทุนสนับสนุนในเรื่องการทำวิจัยแก่หน่วยงานต่าง ๆ ให้เพียงพอ

2.4.6 ให้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบการณ์แก่ครูในสถานศึกษาหรือกลุ่มครูที่สนใจแต่ละเรื่องที่ต้องการวิจัย

2.4.7 เร่งรัดการดำเนินการวิจัยให้เสร็จทันแผนปฏิบัติงานที่ได้กำหนดไว้

2.4.8 จัดให้มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัยในหลาย ๆ รูปแบบ

2.4.9 ให้มีการสอนแทรกความรู้และความเข้าใจในเรื่องการทำวิจัย ตลอดจนการนำผลการวิจัยไปใช้ในการอบรมสัมมนาทั้งระดับผู้บริหารและผู้รับผิดชอบทางการศึกษา

3. การสนับสนุนด้านงบประมาณ

3.1 การสนับสนุนด้านงบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนแก่ครู มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 108-109)

3.1.1 มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทุกระดับ ให้การอุดหนุนทุนการวิจัย เพื่อพัฒนาบุคลากร การเผยแพร่การวิจัย การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริหาร และการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยได้อย่างทั่วถึง

3.1.2 มีการประสานงานกับบุคคล ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เพื่อความร่วมมือ การระดมสรรพกำลังให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการวิจัย

3.1.3 มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศเพื่อการวิจัยทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานให้มีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการศึกษาค้นคว้า

3.1.4 ให้มีการจัดทำแผนพัฒนางานวิจัยในทุกระดับ เพื่อให้มีผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.1.5 ให้มีการนิเทศติดตาม และประเมินผลเพื่อให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัย

3.1.6 ให้มีการยกย่อง ชมเชย เชิดชูเกียรติแก่บุคลากรและหน่วยงานที่ผลิตผลงานการวิจัยที่ดีมีคุณภาพ

3.2 การพัฒนาและการส่งเสริมการวิจัยของผู้บริหารโรงเรียนแก่ครูผู้สอน
เกี่ยวกับการสนับสนุนด้านงบประมาณ คือ (กรมวิชาการ. 2545 : 76-77)

3.2.1 จะต้องช่วยกันส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้วยการจัดสรรงบประมาณสำหรับกันหาวิธีสอนและสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำไปแก้ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียน

3.2.2 จะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างเพียงพอ รวดเร็วและตรงเวลา และการหาแหล่งเงินทุนเพื่อการวิจัยทั้งภาครัฐและเอกชน

3.2.3 ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อให้มีศูนย์สารสนเทศสำหรับการทำวิจัยโดยใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการประสานความร่วมมือที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารผลงานการวิจัยอื่น ๆ ให้นักเรียนต่าง ๆ ทางการศึกษาอย่างทั่วถึงในทุก ๆ หน่วยงาน

3.3 การส่งเสริมการวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุน
ด้านงบประมาณที่เหมาะสม ได้แก่ (อจจรา สระวาตี. 2546 : 65)

3.3.1 ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมให้ความรู้ด้านการวิจัย โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในการวิจัยมาให้ความรู้กับครู และผู้บริหาร โรงเรียนควรจะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถที่จะเป็นที่ปรึกษาให้กับครูได้

3.3.2 ควรจัดสรรงบประมาณให้กับครูที่สนใจทำวิจัยในชั้นเรียน โดยไม่ต้องจำกัดเรื่องที่จะทำวิจัยหรือจำกัดขอบเขตในการวิจัยมากเกินไป

3.3.3 ควรจัดจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อ จัดหา และจัดทำตำราหรือเอกสารส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการวิจัยที่อ่านเข้าใจง่าย และเผยแพร่ให้แพร่หลายในกลุ่มครูเพื่อครูจะได้มีแหล่งค้นคว้าและได้ความรู้เพิ่มเติม ทำให้เข้าใจการวิจัยได้ง่ายขึ้น

4. การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร

4.1 การพัฒนาและการส่งเสริมการวิจัยของผู้บริหารโรงเรียนด้วยการฝึกอบรม
และพัฒนาบุคลากร มีดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 74-75)

4.1.1 ควรให้มีการฝึกอบรมสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติงานวิจัยให้กับครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งชี้แนะแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยให้ไปในทิศทางที่ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

4.1.2 สร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันในระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงาน ทั้งในส่วนอำเภอ เขตพื้นที่การศึกษา และจังหวัด ในการแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือข้อมูลทางการวิจัยการศึกษา อาจมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ระหว่างผู้วิจัยและผู้นำผลการวิจัยไปใช้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

4.1.3 จะต้องช่วยกันสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับนักวิจัยท้องถิ่นให้มีความมุ่งมั่นในงานวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะพัฒนางานการสอนตามหน้าที่ที่รับผิดชอบในโรงเรียน

4.1.4 ควรให้ความสำคัญต่อครูในสถานศึกษาที่ได้ผลิตผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่รับมอบให้

4.1.5 ควรให้มีการปลูกฝังจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัยในท้องถิ่นเพื่อสร้างความศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย

4.1.6 ควรจัดให้มีชมรมนักวิจัยในแต่ละสถานศึกษาเพื่อประสานกิจกรรมการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอนระดับสถานศึกษาและท้องถิ่น

4.1.7 ควรกำหนดบทบาทของเครือข่ายการวิจัยและหน้าที่ของเครือข่ายให้ชัดเจนจะต้องจัดตั้งองค์กรและบุคลากรการประสานงานการวิจัยรวมเป็นระดับเขตการศึกษา และระดับจังหวัด โดยให้เป็นหน่วยงานอิสระทางการวิจัย

4.2 การส่งเสริมการวิจัยของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร คือ ผู้บริหารควรกำหนดช่วงเวลาในการฝึกอบรมพัฒนาและการพัฒนาผลงานด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มพูนความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับการเลือกใช้สถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว วิธีเขียนผลการวิจัย และมีการประกวดแข่งขันและเผยแพร่ผลงานการวิจัยของครูในโรงเรียนหรือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อเป็นการขยายผล (อัจฉรา สระวาสี. 2546 : 68)

5. การสร้างขวัญและกำลังใจ

กรมวิชาการ (2545 : 78-79) ได้เสนอแนวทางในการสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนแก่ครูผู้สอน คือ

5.1 การส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูผู้ผลิตผลงานวิจัยทั้งที่เป็นการวิจัยฉบับเล็กและฉบับใหญ่ โดยให้กำลังใจ การยอมรับ และให้เกียรติแก่ผู้ผลิตผลงานวิจัยตาม

ที่เห็นสมควรและเป็นเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาความดีความชอบ

5.2 ร่วมสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับนักวิจัยท้องถิ่นให้มีความมุ่งมั่นในงานวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะพัฒนางานการสอนตามหน้าที่ที่รับผิดชอบในโรงเรียน

5.3 ให้ความสำคัญต่อครูในสถานศึกษาที่ได้ผลิตผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่รัฐมอบให้

5.4 มีการปลูกฝังจริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัยในท้องถิ่น เพื่อสร้างความศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย

5.6 จัดให้มีชมรมนักวิจัยในแต่ละสถานศึกษาเพื่อประสานกิจกรรมการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอนระดับสถานศึกษาและท้องถิ่น

5.7 ควรกำหนดบทบาทของเครือข่ายการวิจัยและหน้าที่ของเครือข่ายให้ชัดเจนจะต้องจัดตั้งองค์กรและบุคลากรการประสานงานการวิจัยรวมเป็นระดับเขตการศึกษา และระดับจังหวัด โดยให้เป็นหน่วยงานอิสระทางการวิจัย

สรุปว่า การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยในครั้งนี้ โดยบูรณาการแนวคิดกระบวนการพัฒนางานวิจัยสำหรับผู้บริหารของกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 215-217) ; ธีระ รุญเจริญ (2546 : 136-137) และ สุวิมล ว่องวานิช (2547 : 78- 80) ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1. การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ด้วยการจัดให้มีนโยบายหรือข้อกำหนดเพื่อสนับสนุนการทำการวิจัยในชั้นเรียน การประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อทราบ นโยบาย วัตถุประสงค์ การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการจัดหาเอกสาร ตำรา และงานวิจัย การจัดทำมีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการวิจัยในชั้นเรียนการให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายในการบริหารการวิจัยในชั้นเรียน การส่งเสริมให้ครูมีการทำการวิจัยหรือค้นคว้าหาความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการทำการวิจัยในชั้นเรียน การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการวางแผนการกำหนดนโยบายของโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำการวิจัยในชั้นเรียน การชี้แนะให้ครูเกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นพื้นฐาน และการเปิดโอกาสให้ครูศึกษาหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

2. การจัดโครงสร้างของสถานศึกษา ด้วยการจัดโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาให้มีฝ่ายส่งเสริม ดูแล และนิเทศการทำการวิจัยในชั้นเรียนของครูให้เป็นไปตาม

เป้าหมาย เพื่อให้รับรู้ข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของครูในการทำการวิจัยในชั้นเรียน และพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู

3. การสนับสนุนด้านงบประมาณ ด้วยการจัดงบประมาณให้ทุกฝ่าย/งาน การจัดหางบประมาณจากองค์กรภายนอกสนับสนุน การให้ทุนอุดหนุนการวิจัยการพัฒนาบุคลากร และการเผยแพร่ผลการวิจัยอย่างทั่วถึง

4. การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ด้วยการสนับสนุนให้มีการอบรมให้ความรู้ทางด้านการศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและสนับสนุนให้มีการทำการวิจัยและอำนวยความสะดวกให้สามารถทำการวิจัยได้อย่างหลากหลาย รวมทั้งการมีส่วนร่วมหรือเป็นที่ปรึกษาในการทำการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน และการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการทำการวิจัยในชั้นเรียน

5. การสร้างขวัญและกำลังใจ ด้วยการสร้างขวัญ กำลังใจ และสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน จัดให้มีการให้รางวัล การยกย่อง ชมเชย และการพิจารณาความดีความชอบแก่ครูที่ทำการวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในพื้นที่ด้านทิศใต้ของตัวจังหวัดมหาสารคาม มีข้อมูลทั่วไปดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่มหาสารคาม เขต 2. 2549 : 4-9)

1. ลักษณะที่ตั้งและพื้นที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตั้งอยู่ที่อำเภอวาปีปทุม ทางตอนใต้ของตัวจังหวัดมหาสารคามประมาณ 40 กิโลเมตร รับผิดชอบการจัดการศึกษาใน 6 อำเภอ คือ อำเภอวาปีปทุม อำเภอบรบือ อำเภอนาเชือก อำเภอนาคู อำเภอยางสีสุราช และอำเภอนาเชือก มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอแกดำ และอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดมหาสารคาม และ อำเภอบึงน้อย และอำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์

2. จำนวนโรงเรียน นักเรียน และครู

2.1 จำนวนประชากร

ประชากรในเขตบริการ 6 อำเภอ พ.ศ. 2549 รวมทั้งสิ้น 446,979 คน จาก 97,626 ครอบครัวย ในพื้นที่ 2,649.91 ตารางกิโลเมตร รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรในเขตพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่มหาสารคาม เขต 2 พ.ศ. 2549

อำเภอที่ตั้ง	พื้นที่ (ตร.กม.)	หมู่บ้าน	ครอบครัว	ประชากร
1. วาปีปทุม	605.74	240	24,310	115,725
2. บรบือ	681.62	203	25,401	109,642
3. พยัคฆภูมิพิสัย	342.79	227	19,570	87,547
4. นาเชือก	528.80	145	13,067	61,461
5. นาโดน	248.45	94	7,813	36,940
6. ยางสีสุราช	242.21	91	7,465	35,664
รวม	2,649.91	1,000	97,626	446,979

2.2 จำนวนโรงเรียนแต่ละขนาด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัดจำแนกตามขนาดและอำเภอที่ตั้ง ปีการศึกษา 2549 รายละเอียดตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนโรงเรียนแต่ละขนาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มหาสารคาม เขต 2

อำเภอที่ตั้ง	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	รวม
1. วาปีปทุม	29	28	22	79
2. บรบือ	26	34	14	74
3. พยัคฆภูมิพิสัย	17	27	14	58
4. นาเชือก	17	23	9	49
5. นาโดน	17	12	5	34
6. ยางสีสุราช	8	13	4	25
รวม	114	137	68	319

2.3 จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนแต่ละระดับ

จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอนและอำเภอที่ตั้ง ปีการศึกษา 2549 รายละเอียดตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนแต่ละระดับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มหาสารคาม เขต 2

อำเภอที่ตั้ง	อ.1 - ป.6	ป.1 - ม.3	ม.1 - ม.6	รวม
1. วาปีปทุม	57	14	8	79
2. บรบือ	53	13	8	74
3. พยัคฆภูมิพิสัย	41	14	3	58
4. นาเชือก	38	8	3	49
5. นาครุฑ	26	5	3	34
6. ขวงสีสุราษฎร์	16	7	2	25
รวม	231	61	27	319

2.4 จำนวนนักเรียน

จำนวนนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มหาสารคาม เขต 2
ปีการศึกษา 2549 มีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มหาสารคาม เขต 2

อำเภอที่ตั้ง	อนุบาล	ป.1 - ป.6	ม.1 - ม.6	รวม
1. วาปีปทุม	2,874	9,845	8,150	20,869
2. บรบือ	1,987	8,459	7,825	18,271
3. พยัคฆภูมิพิสัย	2,246	7,780	5,706	15,732
4. นาเชือก	1,426	5,451	3,575	10,452
5. นาครุฑ	964	3,289	2,250	6,503
6. ขวงสีสุราษฎร์	840	2,752	1,699	5,291
รวม	10,335	37,576	29,185	77,096

2.5 จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา

จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำแนกตามอำเภอที่ตั้ง รายละเอียดตารางที่ 5 ตารางที่ 5 จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

อำเภอที่ตั้ง	ครู	ครูอัตราจ้าง	นักการภารโรง	รวม
1. วาปีปทุม	1,325	14	137	1,476
2. บรบือ	968	11	59	1,039
3. พยัคฆภูมิพิสัย	722	22	54	798
4. นาเชือก	527	10	24	561
5. นาครุฑ	345	5	23	373
6. ยางสีสุราช	261	7	18	286
รวม	4,148	69	315	4,532

2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากผลการทดสอบระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2548 รายละเอียดตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548

วิชา	จำนวน นร.	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
1. ภาษาไทย	6,504	30	14.76	50.02
2. คณิตศาสตร์	6,504	30	13.33	45.07
3. วิทยาศาสตร์	6,504	30	12.51	41.78
รวมเฉลี่ย	6,504	30	13.53	45.62

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผลการทดสอบระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2548 รายละเอียดตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548

วิชา	จำนวน นร.	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
1. ภาษาไทย	6,099	40	16.93	46.21
2. คณิตศาสตร์	6,099	40	17.10	45.12
3. วิทยาศาสตร์	6,099	40	15.77	43.58
รวมเฉลี่ย	6,099	40	16.33	43.65

3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากผลการทดสอบระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2548 รายละเอียดตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2548

วิชา	จำนวน นร.	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
1. ภาษาไทย	4,384	40	14.99	39.30
2. คณิตศาสตร์	4,384	40	12.71	35.60
3. วิทยาศาสตร์	4,384	40	15.30	48.45
4. สังคมศึกษา	4,384	40	16.46	35.29
5. ภาษาอังกฤษ	4,384	40	15.86	40.39
รวมเฉลี่ย	4,384	40	15.06	45.99

4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก
ผลการทดสอบระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2548 รายละเอียดตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการทดสอบระดับชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548

วิชา	จำนวน นร.	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
1. ภาษาไทย	2,845	50	20.34	40.69
2. คณิตศาสตร์	2,845	50	14.90	27.79
3. สังคมศึกษา	2,845	50	17.19	34.38
4. ภาษาอังกฤษ	2,845	50	15.08	30.16
5. วิทยาศาสตร์	2,845	50	16.67	33.34
6. เคมี	2,845	50	14.63	29.25
7. ชีววิทยา	2,845	50	16.09	32.19
8. ฟิสิกส์	2,845	50	15.27	30.53
รวมเฉลี่ย	2,845	50	16.34	32.69

สรุปว่า สำนักงานเขตพื้นที่มหาวิทยาลัย เขต 2 เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ใน 6 อำเภอ ประชากรพื้นที่ 446,979 คน 97,626 ครอบครัว และมีสถานศึกษา
ในสังกัด 319 โรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดปานกลาง และขนาดใหญ่ คือ
114,137,68 โรง นักเรียน 77,096 คน ครู 4,148 คน ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษายังไม่บรรลุ
ตามเกณฑ์มาตรฐานของชาติ โดยปีการศึกษา 2548 นักเรียนชั้น ป.3, ป.6, ม.3, ม.6 มีคะแนน
เฉลี่ยร้อยละ 45.62, 46.65, 45.99, 32.69 ตามลำดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ผลงานวิจัยในประเทศ

เพียงใจ พรหมทัศนานนท์ (2541 : 98-99) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร
โรงเรียนสาธิตที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า
บทบาทผู้บริหารโรงเรียนสาธิตที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนสาธิตในด้านการส่งเสริม
ให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน ด้านการมีความรับผิดชอบต่ออาจารย์ผู้ทำวิจัย
ในโรงเรียน และด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งงานของอาจารย์ผู้ทำวิจัย

ในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และครูที่จบระดับการศึกษาระดับปริญญาโทมีความสามารถ
ในการทำวิจัยมากกว่าครูที่จบระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ครุณี อัจปรุ (2543 : 125-126) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการเกี่ยวกับการวิจัย
ในชั้นเรียนของครูสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
ชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนคณิตศาสตร์มีความสนใจในการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทำ
วิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยครูผู้สอนคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่มีการสรุปผลการเรียน
ของนักเรียน และนำปัญหาของนักเรียนเข้าประชุมหมวดวิชา เพื่อแก้ปัญหาและถามผู้มี
ประสบการณ์ในการแก้ปัญหาแบบเดียวกันจากหมวดวิชาอื่น ๆ ส่วนด้านความเข้าใจและ
ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่
ครูผู้สอนมีความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ แนวทางในการเขียนรายงานการวิจัย
ในชั้นเรียน กระบวนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา และหลักการใช้สถิติในการวิเคราะห์
ข้อมูล

ประยูร อาษานาม (2543 : 60-64) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการ
ในการทำวิจัยของครูเทศบาลในเขตการศึกษา 9 พบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยอยู่ใน
ระดับมาก มีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยครูร้อยละ 14.10 เคยทำ
วิจัย ซึ่งถือว่าน้อย สาเหตุที่ครูเทศบาลทำวิจัยน้อยคือ การขาดที่ปรึกษาในการทำวิจัย ขาดแหล่ง
เรียนรู้ มีปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่หัวข้อปัญหาการวิจัย
ขาดแคลนงบประมาณ และครูบางส่วนคิดว่าการทำวิจัยเป็นกิจกรรมของบุคคลที่มีสติปัญญา
หรือความรู้สูง

วิสัยลักษณ์ อัคริรวงศ์ (2543 : 127-129) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำการวิจัย
ของอาจารย์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่
ให้ความเห็นว่า ขาดการสนับสนุน ด้านการเงินและวัสดุอุปกรณ์ ขันตอนความคล่องตัว
ในการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนยุ่งยาก

นงพงา พิชัย (2544 : 145-146) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน
ในการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการวิจัย
ในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลเปรียบเทียบพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียน
ขนาดใหญ่และขนาดกลาง เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัย
ในโรงเรียน มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก รวมทั้งเห็นว่า ผู้บริหารที่จบการศึกษาระดับ

ปริญญาโทขึ้นไป มีบทบาทส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนมากกว่าผู้บริหารที่จบต่ำกว่าระดับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิไลวรรณ สมบูรณ์ (2543 : 149) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีปัญหาและความต้องการในการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก และปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนเรียงตามลำดับคือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน การดำเนินการวิจัย ด้านสมรรถภาพในการวิจัย และด้านงบประมาณ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ด้านงบประมาณ ด้านสมรรถภาพในการวิจัย และด้านการดำเนินการ

พัทรี ศรีษะภูมิ (2544 : 151-152) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย สังกัดการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยรูปแบบการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจหลังการประชุมปฏิบัติการมากกว่าก่อนการประชุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. หลังประชุมปฏิบัติการ ครูมีระดับพฤติกรรมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้านวิธีการแก้ปัญหา ด้านการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา ด้านการพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม ด้านสรุปผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมากกว่าก่อนการประชุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ครูมีความคิดเห็นต่อการวิจัยในชั้นเรียนโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก รายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ งานวิจัยเป็นงานที่ทำทลายความสามารถ งานวิจัยในชั้นเรียนไม่ใช่การเพิ่มภาระงาน และการวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ครูทุกคนควรมีความรู้ และสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ รู้สึกภาคภูมิใจในผลงานวิจัยของตนเอง และการวิจัยในชั้นเรียนช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ได้

พิมล วิเศษสังข์ (2544 : 162-163) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยระดับชั้นเรียน จำแนกตามระดับชั้นที่สอนของครู และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบการเปรียบเทียบพบว่า ครูที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยระดับชั้นเรียนมากกว่าครูที่สอนในระดับประถมศึกษา และครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีความรู้

ความเข้าใจในการทำวิจัยระดับชั้นเรียนมากกว่าครูโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรวดี อาษานาม (2544 : 159-160) ได้วิจัยเรื่อง การรับรู้ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาในเขตบริการทางการศึกษาของสถาบันราชภัฏมหาสารคาม พบว่า ครูมีจำนวนน้อยมากที่เคยทำการวิจัยในชั้นเรียนแม้จะเคยเรียนวิชาวิจัยในชั้นเรียน สาเหตุที่ทำให้ครูไม่ทำการวิจัยอาจเนื่องจากไม่เคยศึกษาผลงานวิจัย ขาดแหล่งค้นคว้า หรือมีแหล่งค้นคว้าไม่เพียงพอ และไม่เคยเข้ารับการอบรมหรือประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน ครูส่วนมากเห็นว่าผลการวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนได้ ซึ่งนับว่าครูเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน แต่มีครูเห็นว่าครูสามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ต้องทำหรือประยุกต์ผลงานวิจัย ซึ่งเป็นความเห็นที่ขัดแย้งกันสาเหตุอาจเนื่องมาจากไม่เคยประยุกต์ผลงานวิจัยไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน แม้ว่าจะเห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียนและครูได้สอนตามที่เคยได้ปฏิบัติมาแบบเดิม ๆ ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนน้อยและขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ครูทำการวิจัยในชั้นเรียนน้อย สาเหตุอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนเรื่องนี้คือครูมีความเห็นว่า ตนเองมีคุณลักษณะของนักวิจัย ซึ่งถ้าได้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถในการทำวิจัยรวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของครู น่าจะสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี ปัญหาที่สำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์และการนำปัญหาการเรียนการสอนไปเป็นหัวข้อในการทำวิจัย การออกแบบหรือการวางแผนการวิจัยและการสร้างเครื่องมือการวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการวิจัย ความรู้และทักษะในการทำวิจัย ขาดแหล่งค้นคว้างานวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนยังไม่เป็นที่กว้างขวาง ครูบางคนขาดนิสัยรักการอ่านหรือไม่มีเวลาในการอ่าน ครูมีรายได้น้อยไม่สามารถซื้อตำราหรือวารสาร ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ครูประถมศึกษามีความต้องการที่สำคัญเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน 4 ประการ คือ ต้องการงบประมาณในการทำวิจัยในชั้นเรียน ต้องการที่ปรึกษา ต้องการแหล่งความรู้สำหรับศึกษาเพื่อทำการวิจัย และต้องการความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

ศักดิ์ดา อุปณาใต้ (2544 : 135-136) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนพบว่า โรงเรียนส่วนมากมีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งด้านนโยบายการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้า ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่จบระดับสูงกว่าปริญญาโทหรือสูงกว่ามีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่จบระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สภาพความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำ การวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก และมีความรู้ความเข้าใจ 3 อันดับสุดท้าย คือ การเลือกใช้สถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่าง ถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้ว และวิธีเขียนผลการวิจัย

5. ปัญหาและความต้องการการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำ การวิจัยในชั้นเรียนและครูผู้สอนที่ไม่ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนประสบปัญหาที่ทำวิจัย ในชั้นเรียนที่คล้ายกัน คือ โรงเรียนไม่มีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอน ทำการวิจัยในชั้นเรียน ขาดงบประมาณ ไม่มีเวลาเพียงพอ ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้า ประกอบการวิจัย ครูขาดความรู้และทักษะในการวิจัย ครูมีความต้องการให้โรงเรียน สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนทุก ๆ ด้าน อยู่ในระดับมาก

อนันท์ ยิงนอก (2544 : 145) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มี ต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากคือ การให้ความสำคัญการวิจัยในชั้นเรียน และการส่งเสริม ให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติที่อยู่ในระดับปานกลางคือ การวางแผนในการปรับปรุงการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน และการจัดสรรงบประมาณสำหรับ การวิจัยในชั้นเรียน

บุญลือ ไชยชิต (2545 : 172-173) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมทุกด้านและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน โดยผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมและรายด้านมากกว่าครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางมีบทบาทมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อยกว่า 10 ปี มีบทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

เลอชัย โชคสวัสดิ์ (2545 : 182-183) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษาได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณสมบัติของผู้วิจัย ด้านทักษะการวิจัยในชั้นเรียน ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านวัสดุอุปกรณ์และแหล่งวิชาการ และด้านงบประมาณการวิจัยในชั้นเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุชาติ ตั้งใจ (2545 : 159) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การทำวิจัยของครูประถมศึกษาได้ดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนครูส่วนมากใช้งบประมาณส่วนตัวในการทำวิจัย ได้รับคำปรึกษาจากผู้บริหารและเพื่อน

ร่วมงาน รูปแบบการวิจัยเป็นการสำรวจและการทดลอง สภาพการดำเนินงานการทำวิจัย
 ในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุด
 3 อันดับแรก คือ การมีที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในการทำวิจัย การสนับสนุนด้านงบประมาณ
 และการนิเทศติดตามของฝ่ายบริหาร โรงเรียน

ประวิทย์ ดร.หลักคำ (2546 : 158-159) ได้การพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู
 โรงเรียนพระยีนวิทยาการ สังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยวิจัยเชิงปฏิบัติการ
 ตามวงจร PAOR คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกต (Observation)
 และการสะท้อนผล (Reflection) พบว่า ก่อนการพัฒนา ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย
 ในชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย หลังจากการพัฒนาตามกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ในวงจรที่ 1 คือ
 1) การศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน 2) การประชุมปฏิบัติการ
 วิจัยในชั้นเรียน 3) การดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนตามเค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน และ
 4) การนิเทศ ติดตาม ตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจ
 เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนและสามารถดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนด้วยตนเองอยู่ในระดับดี
 เป็นส่วนมาก แต่ยังมีบางคนที่มีความสับสนและมีปัญหาในขั้นตอนการดำเนินการทำวิจัย
 ในชั้นเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมายและการสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน
 ขั้นตอนการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดรูปแบบและเขียน
 องค์ประกอบของรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ไม่ครบถ้วน หลังจากการพัฒนาในวงจรที่ 2 โดยใช้
 กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ 1) ให้ทบทวนความรู้จากเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
 ในชั้นเรียน 2) ให้ฝึกปฏิบัติการกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย สรุปผล และเขียน
 รายงานการวิจัยในชั้นเรียน และ 3) นำรายงานการวิจัยในชั้นเรียนเดิมมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง
 ครบถ้วน ตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัย
 ในชั้นเรียน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ใน
 ระดับมากทุกด้าน คือ ด้านความหมายและความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน การสำรวจและ
 วิเคราะห์ปัญหาในชั้นเรียน การกำหนดปัญหาและชื่อเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน การเขียน
 เค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียน นวัตกรรมที่ใช้ในการวิจัยในชั้นเรียน เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
 การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล และการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน สามารถเขียน
 เค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนได้ถูกต้อง และทำวิจัยในชั้นเรียนได้คนละ 1 เรื่องตามเป้าหมาย
 รวมทั้งหมดจำนวน 9 เรื่อง เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและวิธีการสอนของครูจำนวน 5 เรื่อง

และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน จำนวน 4 เรื่อง เป็นรายงานการวิจัยในชั้นเรียนแบบ 5 บท จำนวน 6 เรื่อง และรายงานการวิจัยในชั้นเรียนแบบหน้าเดียวหรือ 3-10 หน้า จำนวน 3 เรื่อง
 ขนิษฐา คิ้ววงศ์ (2546 : 140) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มี ปัญหาในระดับมาก คือ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านที่มีปัญหาในระดับ ปานกลาง ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านแหล่งข้อมูล และด้านบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง ด้านที่ปัญหาในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินงาน

2. แนวทางการแก้ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนแต่ละด้าน คือ

2.1 ด้านความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ การเข้ารับการอบรม สัมมนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2 ด้านการดำเนินการ ได้แก่ ระบุ โครงการวิจัยในชั้นเรียนเป็น แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา จัดทำป้ายนิเทศเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนและเผยแพร่ ผลงานการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ประกาศเกียรติคุณยกย่องครูที่ประสบผลสำเร็จในการทำ วิจัยในชั้นเรียน จัดนิทรรศการแสดงผลงานครูที่ประสบผลสำเร็จการทำวิจัยในชั้นเรียน เชิญวิทยากรจากส่วนกลางมาให้ความรู้ ให้คำแนะนำและเป็นพี่ปรึกษา นำการวิจัยในชั้นเรียน มาเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความดีความชอบของครู ผู้บริหารพร้อมทั้งการประเมิน โรงเรียน

2.3 ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แต่งตั้งทีมที่ปรึกษาภายในโรงเรียน หรือกลุ่มโรงเรียนสนับสนุนและให้กำลังใจให้เพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เห็นความสำคัญของ การวิจัยในชั้นเรียนและการสนับสนุนอย่างจริงจัง นิเทศติดตามการทำงานของครูอย่างสม่ำเสมอ

2.4 ด้านงบประมาณ ได้แก่ จัดงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย ในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดหางบประมาณสนับสนุนแก่ครูที่พัฒนาการเรียนการสอน โดยการให้กระบวนกรวิจัยในชั้นเรียน พิจารณาเพิ่มงบประมาณแผนงานวิชาการ

2.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ สถานศึกษาจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้ เพียงพอและตรงกับความต้องการของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนตามความเหมาะสมของงาน

2.6 ด้านแหล่งข้อมูล ได้แก่ จัดตั้งแหล่งวิชาการเพื่อการศึกษาค้นคว้า งานวิจัย ประสานระหว่างกลุ่มโรงเรียนในการศึกษาค้นคว้างานวิจัย จัดหาวารสาร

ด้านการวิจัยหรือการวัดผลประเมินผลมาใช้ในแหล่งวิชาการ นำผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครู
ในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จมาจัดแสดงหรือเผยแพร่

นัฏฐพนธ์ ทองแสน (2547 : 149) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินการวิจัย
ในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2
พบว่า

1. ครูมีสภาพการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย ด้านการสนับสนุน
การวิจัย ด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และด้านทักษะในการวิจัย ตามลำดับ

2. ครูมีระดับปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการสนับสนุนการวิจัยและ
ด้านผู้วิจัย

3. ครูมีระดับความต้องการการแก้ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านผู้วิจัย และด้านการสนับสนุน

4. ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีการดำเนินการการวิจัยในชั้นเรียน
มากกว่าครูในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547 : 92-93) ได้รายงานการสังเคราะห์
รูปแบบการพัฒนาทั้ง โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้กระตุ้นให้ครูที่สอนวิชาต่าง ๆ เห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน
เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนและสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้
การสำรวจความสนใจ และการแก้ไขแต่ละข้อปัญหาถือว่าการวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบหนึ่ง
โดยครูเริ่มให้ความสนใจและต้องการพัฒนาตนเองด้านการวิจัยในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น และ
เห็นว่าการวิจัยไม่ใช่เรื่องยากแต่ช่วยพัฒนาสู่ผลงานทางวิชาการได้ในอนาคตต่อตนเอง รวมทั้ง
มีการเผยแพร่ผลงานการวิจัยไปยังครูอื่นทั้งในกลุ่มวิชาการและระดับจังหวัดเพื่อสร้างเครือข่าย
คณะผู้วิจัย

พิทยา แสงสว่าง (2548 : 165-166) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการ
การวิจัยในชั้นเรียนตามทัศนะของข้าราชการครูในจังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้าราชการครูมีปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหาด้านแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า
เพื่อการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก

2. ข้าราชการครูมีความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของข้าราชการครู

จำแนกตามขนาดของ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาไม่แตกต่างกัน แต่ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนในการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านอื่นมีปัญหาไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนของข้าราชการครู

จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน พบว่าข้าราชการครูมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนของ

ข้าราชการครูจำแนกตามประเภทการทำงาน พบว่า ข้าราชการครูมีปัญหาและความต้องการไม่แตกต่างกัน

โยภา ศรีงาม (2548 : 159) ได้ทำวิจัยในเรื่อง ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูในสถานศึกษามีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และอีก 2 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยรายด้านเรียงจากปัญหามากไปหาน้อยคือ ด้านวิธีการหรือนวัตกรรม ด้านการนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ ด้านการสรุปผล ด้านการกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา และด้านการสำรวจและการวิเคราะห์ปัญหา ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบ พบว่า

2.1 สถานศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมและรายด้านมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดกลางมีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมและรายด้านมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูผู้สอนมีปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมและรายด้านมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษาและสถานภาพของครูต่อปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการสำรวจและการวิเคราะห์ปัญหา ด้านการกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหาและด้านการพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรรณิการ์ ม่วงเขียว (2549 : 162-164) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากร

ด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนจ้วบาววิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้กลยุทธ์พัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การลงมือปฏิบัติการจริงในชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนิเทศภายใน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาวรรอบที่ 1 พบว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำให้กลุ่มเป้าหมาย รับการพัฒนาทุกคน มีความรู้ความเข้าใจตามกรอบเนื้อหาการวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น ผลการเปรียบเทียบก่อนและหลังปฏิบัติการครูมีความรู้ความเข้าใจมีคะแนนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 47.00 ครูได้ลงมือปฏิบัติการจริงในชั้นเรียน ครูทั้ง 15 คน มีความสนใจทำการวิจัยโดยจัดทำเค้าโครงการวิจัยคนละ 1 เรื่อง ผลการประเมินเค้าโครงการวิจัยโดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และได้รับการนิเทศภายในตลอดภาคเรียนที่ 1/2548

2. ผลการศึกษาวรรอบที่ 2 พบว่า การลงมือปฏิบัติการในชั้นเรียนตาม เค้าโครงการวิจัยในชั้นเรียนของตนเอง และดำเนินการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจกับการวิจัย ในชั้นเรียน โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศและแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยผู้บริหาร โรงเรียน วิทยากร และทีมที่ปรึกษา ส่งผลให้กลุ่มเป้าหมายทุกคนดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนได้เสร็จตาม กระบวนการวิจัย จากผลการประเมินคุณภาพการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ผลจากการดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนจ้วบาว วิทยาคม ส่งผลให้ครูทุกคนได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การวิจัยในชั้นเรียน สามารถปฏิบัติจริงการวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหา การเรียนรู้หรือตัดสินใจพัฒนาการจัดเรียนรู้การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เคนเนท (Kenneth. 1998 : 169) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูนักวิจัยในโรงเรียน ประถมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือ พบว่า มีบทสรุปเกี่ยวกับการวิจัยของ ครูทั้งหมด 6 หัวข้อ โดยข้อสรุปที่ 3 ถึง 6 สะท้อนถึงความคิดของผู้เข้าร่วมในประเด็นการวิจัย ของครูถึงขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร โดยสรุปข้อที่ 3 คือ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือ จากฝ่ายบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครูคือ เวลาและทัศนคติ ข้อสรุปที่ 6 คือ การส่งเสริมงานวิจัยของครูในโรงเรียนของรัฐเพนซิลวาเนีย เพื่อพัฒนา บุคลากรเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม ต้องทำด้วยความสมัครใจ ทำเป็นระบบและร่วมมือ ร่วมใจกัน

บรูคส์ (Brooks. 2001 : 12724-A) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ของความเชื่อของครูกับการ ปฏิบัติจริงในชั้นเรียนในวิชาการศึกษาศึกษาการฝึกกรีฑา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อวินิจฉัย

แหล่งความไม่ลงรอยกันระหว่างระเบียบวิธีการสอนเกี่ยวกับการใช้ด้านกระบวนการและผลผลิตในปัจจุบันกับการปฏิบัติการสอนตามที่สังเกตจากงานวิจัยในชั้นเรียน เพื่อกำหนดว่าระบบความเชื่อของผู้สอนมีอิทธิพลต่อลักษณะที่ผู้สอนคนนั้นสอนอย่างไร การเก็บข้อมูลใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผ่านทางโทรศัพท์ การเขียนตอบแบบสอบถาม การอภิปราย หลังจากดูวิดีโอทัศน์การสอนของตนเอง สอนงตอบการสังเกตการสอนจริง ผลการศึกษาพบว่าความเชื่อมีอิทธิพลจริงต่อลักษณะที่ครูแต่ละคนสอน อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยอื่น ๆ เช่น การฝึกอบรมวิธีการสอนอย่างเป็นทางการ ประสบการณ์ และข้อบังคับเกี่ยวกับงานอาจจะมอิทธิพลต่อการปฏิบัติในชั้นเรียนด้วย

ลี (Lee. 2002 : 13162-A) ได้ศึกษาการใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่ออำนวยความสะดวกการเปลี่ยนแปลงในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูการศึกษาปกติในกระบวนการพัฒนาแผนการศึกษาเป็นรายบุคคลสำหรับนักเรียนด้อยความสามารถในสภาพแวดล้อมโรงเรียนแห่งหนึ่ง โดยใช้การประชุม การศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ พบว่ากระบวนการนี้ถูกมองว่าเป็นการข่มขู่ และครอบงำ ความไม่สะดวกนี้เริ่มต้นด้วยการประชุมที่ถูกต้องตามกฎหมาย และดำเนินต่อไปสู่กระบวนการพัฒนาแผนการศึกษารายบุคคลสำหรับนักเรียนด้อยความสามารถ ปรากฏว่า ได้สร้างการแตกแยกระหว่างผู้เข้าร่วมวิจัย การแตกแยกของนักเรียนในโรงเรียน และความเป็นไปได้ของการศึกษาที่ไม่เหมาะสม ในระหว่างกระบวนการนี้ ผู้ปกครองเห็นว่า เป็นแบบแผนของสังคม ผลกระทบทางจิตวิทยาต่อครอบครัวเป็นภาษาของความรู้ การขาดความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการมีส่วนร่วมของพวกเขา ครูในระบบการศึกษาปกติ รู้สึกว่าการไม่รับการฝึกอบรมขาดทักษะในการใช้ภาษาของการศึกษาพิเศษ ความรุนแรงของผู้ด้อยความสามารถ และการไม่มีเวลาช่วยกันปฏิบัติเป็นปัจจัยที่ขัดกั้นการมีส่วนร่วมของตน ผู้บริหารรับรู้ว่าการจัดดังกล่าวเป็นภาระครูที่สอนนักเรียนด้อยความสามารถ โดยได้รับการช่วยเหลือเล็กน้อยจากผู้มีส่วนได้เสีย ครูเหล่านี้รับรู้ว่ามีความรู้ในขอบเขตจำกัดเกี่ยวกับเด็กและได้รับการฝึกฝนเพียงเล็กน้อยในการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงต้องเน้นให้มากในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและต้องพยายามทำให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้น ผู้มีส่วนได้เสียในการศึกษารุ่นนี้เสนอแนะแผนการปฏิบัติ ได้แก่ การริเริ่ม การฝึกอบรมครู ระบบการศึกษาปกติ และระบบการศึกษาพิเศษ ข้อเสนอแนะการพัฒนากลุ่มสนับสนุนของผู้ปกครอง การทบทวนด้านการบริหารเกี่ยวกับกระบวนการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานและความเหมาะสมที่เป็นกันเองของผู้ใช้ร่วมกันทั้งกระบวนการพัฒนาแผนการศึกษาแต่ละบุคคล

เบ็ค (Beck. 2003 : 14915-A) ได้วิจัยในชั้นเรียนกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจการวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมาก ต่อครูผู้สอนในหลายวิชาและในระดับชั้น แต่มีข้อจำกัดในการพัฒนาการสอนที่ทำให้ครูเป็น นักวิจัยที่ดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะเป็นนักวิจัยในชั้นเรียนได้ ทั้งนี้ในการพัฒนาครูให้เป็น นักวิจัยที่ดีและมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะเป็นนักวิจัยในชั้นเรียนได้ ต้องอาศัยเทคนิคในการวิจัย ที่หลากหลาย พบว่าวิธีการที่ช่วยให้ครูเป็นนักวิจัยมี 3 ลักษณะ คือ 1) มีการวิเคราะห์ประเด็น ต่าง ๆ ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) นำเสนอวิธีวิจัยที่มีความสัมพันธ์กัน 4 วิธี คือ การวิจัย เพื่อสืบสวนวิธีการสอน การวิจัยเพื่อสืบสวนแบบร่วมมือ การคิดอย่างเป็นระบบและ การปฏิบัติงานเป็นวิทยาศาสตร์ 3) การแสดงการพัฒนาของตนเองที่เป็นนักวิจัยในชั้นเรียน โดยการนำเสนอโครงการวิจัย

มิงกุกชี (Mingucci. 2004 : 16072-A) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมิน โครงการวิจัย เชิงปฏิบัติการที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา จำนวน 18 คน ใช้เวลาศึกษา 2 ภาคเรียน ผู้ศึกษาได้สำรวจว่า ผู้บริหารการศึกษาสามารถส่งเสริมการสร้าง ความรู้ความเข้าใจในการสอนด้วยกระบวนการวิจัย การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิค การสอนใหม่ การสอนด้วยโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม บทบาทสมมติ และการแสดงละคร ทำให้การพัฒนาการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ รวมทั้งปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ด้วยการใช้วิจัยเพื่อแก้ไขในส่วนที่ประสบปัญหา การนิเทศติดตามของฝ่ายบริหาร และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูหรือครูกับผู้เชี่ยวชาญ

บีเวนิโน (Bevevino. 2005 : 17320-A) ได้รายงาน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในชั้นเรียนเพื่อเพิ่มความเข้าใจให้แก่ครู พบว่า ขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีประสิทธิผล และประสิทธิภาพที่สำคัญ คือ การสำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น การวางแผนงานการวิจัย การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเขียนเค้าโครงการวิจัย การสร้างและทดลองใช้เครื่องมือ การวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิจัยที่ค้นพบ การอภิปรายและข้อเสนอแนะที่พบจากการวิจัยเพื่อพัฒนาในวงรอบต่อไปและการเผยแพร่ ผลงานแก่หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง

เฮร์นันเดซ-ทูตอป (Hernandez-Tutop. 2006 : 18379-A) ได้ศึกษาผลกระทบ ของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีต่อครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งมุ่งหาความสัมพันธ์ระหว่างครู และผู้วิจัยที่ปฏิบัติการสอนรวม 96 คน พบว่า ครูและผู้วิจัยได้ร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ การนำกระบวนการวิจัยไปใช้ในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของตน ข้อค้นพบที่ได้

สนับสนุนที่ส่งเสริมการวิจัยโดยตรง ได้แก่ มีผู้สนับสนุนและช่วยเหลือ คือ ผู้บริหาร เพื่อนครู นักเรียน และแรงจูงใจส่วนบุคคลของผู้ทำวิจัย รวมทั้งพบว่าปัจจัยเสริมที่ส่งผลต่อการทำวิจัยเชิงบวกรองลงมา คือ ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำวิจัย แหล่งข้อมูลสารสนเทศ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรที่ให้การช่วยเหลือ ซึ่งทำให้กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนมีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น

สรุปว่า จากผลการวิจัยในประเทศและต่างประเทศ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูผู้สอนอยู่ในเพียงระดับปานกลาง ด้วยการให้ความสำคัญการวิจัยในชั้นเรียน การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน การวางแผนในการปรับปรุงการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน และการจัดสรรงบประมาณสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนผู้บริหารโรงเรียนได้กระตุ้นให้ครูเห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนและสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การสำรวจความสนใจ และการแก้ไขแต่ละข้อปัญหาถือว่าเป็นการวิจัยในชั้นเรียนรูปแบบหนึ่ง โดยครูเริ่มให้ความสนใจและต้องการพัฒนาตนเองด้านการวิจัยในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น และเห็นว่าการศึกษาไม่ใช่เรื่องยากแต่ช่วยพัฒนาสู่ผลงานทางวิชาการได้ในอนาคตต่อครูเอง รวมทั้งสถานศึกษาได้เผยแพร่ผลงานการวิจัยไปยังครูอื่น ๆ ส่วนผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน และครูในแต่ละขนาดสถานศึกษา มีความคิดเห็นว่าบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยได้นำไปเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย และใช้อ้างอิงสำหรับการอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้